

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Аутономна Покрајина Војводина
ГРАД ПАНЧЕВО

План развоја културе града Панчева 2025 – 2030. са Акционим планом 2026 – 2030.

Завод за проучавање културног развитка
Београд, јун 2026.

САДРЖАЈ

1 Увод 3
1.1 Ток и динамика израде стратешког документа 3
1.2 Анкетна истраживања 4
1.2.1 Установе и удружења у култури 4
1.2.2 Анкетно истраживање културних потреба и културне понуде Града Панчева 5
1.3 Интервјуи 5
2 Правни и стратешки оквир 8
3 Анализа постојећег стања 11
3.1 О Панчеву 11
3.2 Културни ресурси Панчева 13
3.2.1 Институционални ресурси за развој културе 13
3.2.2 Програмске активности 17
3.3 Финансијски аспекти развоја културе у Панчеву 26
3.3.1 Град Панчево 27
3.3.2 Установе културе 28
3.3.3 Удружења грађана – подршка пројектима путем конкурса 31
3.4 Ставови грађана Панчева од значаја за развој културе 33
3.4.1 Анкетно истраживање (извод кључних налаза) 33
3.4.2 Фокус групе 49
4 Унапређење културе у Панчеву – визија 51
5 Унапређење културе у Панчеву – циљеви 52
5.1.1 Општи циљ 52
5.1.2 Посебни циљеви 53

6 Акциони план 69

1 Увод

План развоја културе града Панчева са Акционим планом 2026-2030. израђује се на основу члана 7. Закона о култури (Сл. гласник РС, бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016 – исп, 6/2020, 47/2021, 78/2021 и 76/2023), а у складу са Законом о планском систему (Службени гласник РС – бр. 30/2018).

Град Панчево је у претходном периоду стратешки развијао културу спроводећи најпре „Стратегију развоја културе у Граду Панчеву 2010-2015“ (усвојену јула 2010. године)[1] те „Стратегију развоја културе у Граду Панчеву 2016 – 2020“ (усвојену на седници Скупштине Града Панчева, 31. марта 2016. године)[2]. У овом другом документу биле су дефинисане четири стратешке области: Наслеђе; Публика; Установе културе; Савремено стваралаштво.

Разумевајући да је култура ресурс у одрживом развоју Града, а како би се она стратешки развијала, Скупштина града Панчева је на седници одржаној 20. марта 2025. донела закључак о приступању изради Плана развоја културе града Панчева 2025 - 2030.

1.1 Ток и динамика израде стратешког документа

За потребе израде Плана развоја културе града Панчева Градоначелник је донео Решење о именовању Стручног тима за израду Плана развоја културе.[3] Задатак стручног тима био је да у сарадњи са консултанткињама из Завода за проучавање културног развитка[4] обезбеди потребне податке о раду установа културе и других актера у култури, те да активно учествује у изради анализе постојећег стања, дефинисању циљева, мера, активности и нацрта Плана. Стручни тим има пет чланова-представника установа културе, установа образовања и Градске управе.

Израда стратешког документа подразумевала је отворени, јавни и партиципативни процес у коме су сви актери у култури, као и грађани са читаве територије Града Панчева позвани да дају своје мишљење и сугестије. У овом процесу, реализоване су следеће активности:

- ✓ Анкетно истраживање установа и удружења у култури;
- ✓ Анкетно истраживање међу грађанима о њиховим културним потребама и културној понуди Панчева;
- ✓ Фокус групе (интервјуи);

[1] Доступно путем линка: www.pancevo.rs/?wpfb_dl=348 Приступљено: 12. 12. 2025.
[2] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=1942 Приступљено: 12. 12. 2025.
[3] Решење о образовању стручног тима за планирање и праћење активности израде Нацрта плана развоја културе града Панчева 2025-2030, донето на седници Градског већа града Панчева 06. 12. 2025.
[4] Уговор о пословној сарадњи Града Панчева и Завода за проучавање културног развитка 3-65 од 07. 11. 2025. (из архиве Завода за проучавање културног развитка)

- ✓ Индивидуални интервјуи са кључним актерима културног живота и развоја Града (представници свих установа културе, установа образовања и Туристичке организације Панчево).

1.2 Анкетна истраживања

1.2.1 Установе и удружења у култури

Рад установа и удружења у култури је од кључног значаја за планирање културног развитка. Како би се стекао детаљнији увид у снаге, проблеме, могућности и претње за развој културе у Панчеву извршено је анкетирање установа и удружења у култури Града Панчева.

Анкетирање је спроведено електронским путем од 23. 02. до 23. 03. 2026. године. Структурисани упитник је упућен на адресе свих 15 панчевачких установа културе те 62 удружења која су се претходних година пријављивала на конкурсима у области културе које реализује Градска управа Града Панчева. Добијени су одговори од свих 15 установа и од 18 удружења.[5]

Упитник се састојао од 18 питања у следећим групама:

1. Контакт подаци и опис делатности;
2. Изјаве визије и мисије;
3. Подаци о просторним и људским ресурсима;
4. Програмске активности;
5. Снаге установа / удружења
6. Проблеми у раду;
7. Могућности за развој културе у Панчеву;
8. Претње за развој културе у Панчеву.

У погледу начина одговарања, контакт подаци, изјаве визија и мисија установа, односно удружења, формулисани су као отворени одговори (односно сами представници установе/удружења су податке пружали у отвореној форми а на основу својих статута). У осталим групама питања, због обраде података, настојало се да питања буду што више затворена (са понуђеним одговорима). Међутим, пошто пракса често превазилази опције, представници установа и удружења су уз сваку групу „затворених“ питања имали и опцију да наведу нешто друго и образложе шта то нешто друго подразумева. С тим у вези, у сегментима посвећеним могућностима, те претњама за развој културе у Панчеву посебно су постављена питања предлога за развој културе у Панчеву, односно које претње се (осим у упитнику наведених) још уочавају.

Униформна структура упитника омогућава компаративно сагледавање одговора установа и удружења. Међутим, веома је важно имати на уму различитост позиција установа и удружења, почевши од правног статуса преко финансијске подршке укључујући и

[5] Видети Прилог 1

финансирање рада кадрова до степена утицаја у остваривању могућности и/или отклањања претњи за развој културе у Панчеву.

Са друге стране, чињеница да су подаци добијени из два сектора (јавног и цивилног) обезбеђује комплементарност подстицајну за стратешко планирање развоја културе у Панчеву.

1.2.2 Анкетно истраживање културних потреба и културне понуде Града Панчева[6]

Како би се испитале културне навике и потребе грађана и грађанки Панчева, те сагледали њихови ставови у погледу даљег развоја културе у Граду Панчеву у сарадњи Стручног тима и консултаната из Завода за проучавање културног развитка креиран је структурисан упитник. Тај упитник је, поред демографских података, садржао 32 питања у пет целина:

1) Културне потребе и слободно време – питања која се односе на начине провођења слободног времена и преференције у контекстима културе;
2) Информисаност и комуникација – питања која се односе на начине информисања о културним дешавањима у граду, као и ставове и препоруке за унапређење промоције у циљу повећања видљивости културних дешавања и културних знаменитости града;
3) Културна препознатљивост и брендирање-питања која се односе на културни идентитет Панчева и његове симболе;
4) Културна партиципација – питања која се односе на мотивацију за активно учешће у културним активностима, фреквентност посете програмима које реализују установе и удружења у култури, те фестивалима и другим манифестацијама у Панчеву;
5) Оцене и ставови о културној понуди Панчева – питања која се односе на рад установа и удружења у култури имајући у виду рад како градских тако и установа у насељеним местима, приступачност културних програма, сарадњу са другим ресорима попут образовања и туризма.

Будући да је циљ био да се обухвате испитаници различитих старосних група, како би се добио што репрезентативнији увид у ставове грађана Панчева, анкета је дистрибуирана електронским путем преко сајта и профила на друштвеним мрежама Градске управе, локалних медија, те друштвених мрежа установа културе. На упитник је одговорило 400 грађана/ки Панчева од којих су 70% жене а 30% мушкарци. Старосни распон испитаника креће се од 14 до 77 година, са просечном старошћу од 43.3 године, што указује на присуство и млађих и старијих учесника у истраживању. Образовна структура испитаника указује на релативно висок степен образовања, јер 39.7% испитаника има високо образовање, док додатних 22.5% поседује магистарски или мастер степен, а 2.5% докторат. Средње образовање има 23.7% испитаника, док основно образовање наводи само 2%.

Анкетно истраживање се спроводило током марта и априла 2026. године.

1.3 Интервјуи

[6] Видети Прилог 2

Интервју као техника квалитативних истраживања примењена је на два начина: разговори са фокус групама и индивидуални интервјуи.

1) Фокус групе представљају посебну врсту *групних интервјуа* у којој се учесници/ представници заинтересованих страна подстичу да кроз разговор износе и контрастрирају своја мишљења и ставове о одређеној теми, конкретно култури у Панчеву. Како би се сазнало о ставовима различитих заинтересованих страна и релевантних актера, у просторијама Градске управе Града Панчева 21. и 23. априла 2026. године одржане су ***четири фокус групе***[7]:

   - ✓ Фокус група I: Представници грађана у трећем добу (разговор је одржан 21. априла 2026. године);
   - ✓ Фокус група II: Представници образовања, привреде, екологије и социјалне заштите (разговор је одржан 21. априла 2026. године) ;
   - ✓ Фокус група III: Млади (средњошколци, студенти и представници младих у различитим ресорима и секторима. Разговор је одржан 23. априла 2026. године) ;
   - ✓ Фокус група IV: Представници локалних установа и удружења у култури, самостални уметници и заинтересовани грађани (разговор је одржан 23. априла 2026. године);

Редослед одржавања разговора са фокус групама почивао је на расположивости учесника у понуђеним терминима. Сходно томе је извршено и означавање група римским бројевима.

Завод за проучавање културног развитка је Секретаријату за јавне службе и социјална питања Градске управе града Панчева пружио смернице у састављању фокус група: општа структура група (актери у различитим ресорима, укључивање грађана различитих узраста, степена образовања и радног статуса) и број учесника према општој методологији спровођења фокус група.

На основу ових смерница, сачињене су листе учесника и упућени позиви за учешће.

Фокус група I се састојала од представника грађана Панчева трећег доба – пензионера, а како би се сагледале културне потребе и навике ове веома важне категорије грађана, те уважили њихови ставови приликом дефинисања стратешких циљева, мера и активности. Листа учесника се сачињена у сарадњи са клубовима / удружењима пензионера и Геронтолошким центром Панчево. Укупно ју је чинило 11 грађана Панчева у трећем добу: 4 представника Геронтолошког центра у Панчеву (социјална радница и троје корисника услуга овог центра), 4 учесника из Геронтолошког центра Панчево, три представнице месног одбора пензионера МОП „Центар“ и четири представника Клуба за одрасла и стара лица.

Фокус група II се састојала од представника различитих ресора социо-економског живота у Панчеву: образовање, туризам, привреду, социјални рад, и заштиту животне средине. Примарна важност искустава и ставова ових учесника почива на значају ресора из којих долазе за развој културе: инклузија различитих друштвених група у продукцији културних садржаја (нпр. деца и млади у образовном систему, социјално угрожене и маргинализоване групе), унапређење промоције и брендирање града (нпр. повезивање културног и природног наслеђа, туризам), развој партнерстава привреде и културе (нпр. подршка привредних субјеката пројектима и програмима у култури). Такође, мишљења учесника су била значајна и из

[7] Видети Прилог 3

перспективе да и сами као грађани Панчева у већој или мањој мери учествују у културном животу Града те тако својим искуствима и на тај начин могу допринети стратешком развијању културе. Листа учесника је формирана у сарадњи Секретаријата за јавне службе и социјална питања, Секретаријата за привреду и економски развој, те Секретаријата за заштиту животне средине, а позив је упућен директорима основних и средњих школа, као и директору Туристичке организације Панчева. У разговору је учествовало седам представница и представника институција: двојица представника образовања (директори Средње балетске и Машинске школе), две представнице Центра за социјални рад, две представнице секретаријата привреду и представник Секретаријата за заштиту животне средине.

Фокус група III се састојала од представника младих у Панчеву а имајући у виду одреднице садржане у чл. 2 и 3 „Закона од младима“.[8] Важност искустава, мишљења и ставова младих превасходно се огледа у уочавању могућностима да стратешко развијање културе унапређује квалитет живота у граду за долазеће генерације. Листа учесника је формирана у сарадњи са средњим школама и Канцеларијом за младе града Панчева. У разговору је учествовало 11 особа старости од 16 до 30 година: четворо ученика Машинске школе од којих један ученик похађа и музичку школу, три ученице балетске од којих је једна и у Гимназији; један студент такође ангажован у Канцеларији за младе, једна представница Канцеларије за младе, један представник управе основне школе и један представник удружења националне мањине.

Фокус група IV се састојала од представника установа и удружења у култури а како би се продубила знања о институционалним и ванинституционалним напорима да се култура у Панчеву развија иницијално датих у писаном упитнику за установе и удружења, те детаљније размотриле могућности и претње за развој културе у Панчеву. Листу учесника, тако да равномерно буду заступљени релевантни актери у култури, сачинио је Секретаријат за јавне службе и социјална питања. Укупно, међу 10 учесника у разговору је учествовало четворо представника установа (Културни центар Панчева, Дом омладине, Дом културе „25. мај“ Долово и Дом културе „29. новембар“ Старчево), док је шест учесника представљало четири удружења (КУД „Станко Пауновић“, Панчевачко музичко друштво, Књижевни клуб „Прота Васа Живковић“, Мађарско културно-уметничко друштво „Петефи Шандор“).

Сви разговори су вођени према ***полуструктурисаном, општем, оквиру разговора*** који су осмислиле истраживачи Завода за проучавање културног развитка. Овај ***општи оквир*** разговора је обухватио следеће тематске целине са потпитањима чији је циљ био да тематску целину учини сасвим разумљивом учесницима у разговорима:

- Културна препознатљивост Панчева (елементи за брендирање града);
- Културно наслеђе (развој културног идентитета и степен очуваности материјалног и нематеријалног културног, те природног наслеђа);
- Културна понуда (културне навике, разноврсност понуде, увођење нових садржаја);
- Предлози за развој културе у Панчеву (унапређења рада установа културе и подршке градске управе).

Индивидуални интервјуи су (током марта и априла 2026. године) спроведени са представницима свих 15 панчевачких установа културе, Туристичке организације Панчево, те

[8] Закон о младима Сл. Гласник РС бр. 50/2011 и 116/2022-др. закони.

образовних установа. Разговори су вођени према полуструктурисаном оквиру који кореспондира са упитником за установе и удружења као и оквиром разговора са фокус групама. Сходно томе, информације добијене овим путем су инкорпориране у интерпретацију резултата у одговарајућим сегментима анализе почетног стања.

2 Правни и стратешки оквир

Приликом израде стратешког документа водило се рачуна о поштовању међународних, националних и градских докумената који омогућавају спровођење Плана развоја културе Града Панчева.

- Међународни документи:

  - ✓ Европска конвенција о култури (Париз, 1954.) (Сл. Лист СФРЈ – Међународни уговори бр. 4/1987);
  - ✓ Конвенција о заштити европског архитектонског блага (Гранада, 1985) (Сл. Лист СФРЈ – Међународни уговори бр. 4/1991);
  - ✓ Европска конвенција о заштити археолошке баштине (Лондон, 1969) (Сл. Лист СФРЈ – Међународни уговори 9/1990);
  - ✓ Оквирна конвенција Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво (Фаро, 2005.) (Сл. Гласник РС – Међународни уговори бр. 1/2010);
  - ✓ Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза (Париз, 2005) (Сл. Гласник РС – Међународни уговори бр. 42/2009);
  - ✓ Конвенција о очувању нематеријалног културног наслеђа (Париз, 2003.) (Сл. Гласник РС – Међународни уговори бр. 1/2010);
  - ✓ Конвенција Уједињених нација о правима детета (Њујорк, 1989) (Сл. Лист СФРЈ - Међународни уговори, бр. 15/1990 и Сл. Лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 4/1996 и 2/1997);
  - ✓ Конвенција о правима особа са инвалидитетом (Сл. Гласник РС – Међународни уговори бр. 42/2009);
  - ✓ Препорука о статусу уметника (Унеско, 1980);
  - ✓ Унеско Препорука која се односи на заштиту и унапређење музеја и колекција, њихове разноликости и њихове улоге у друштву (Париз, 2015);
  - ✓ Конвенција о заштити светске културне и природне баштине (Унеско, 1972) (Сл. Лист СФРЈ - Међународни уговори, бр. 56/74);
  - ✓ Агенда одрживог развоја Уједињених нација до 2030. године (Агенда 2030).

- Национални документи:

  - ✓ Закон о култури (Сл. Гласник РС бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016 – исп, 6/2020, 47/2021, 78/2021 и и 76/2023);
  - ✓ Закон о културном наслеђу (Сл. Гласник РС бр. 129/2021);
  - ✓ Закон о музејској делатности (Сл. Гласник РС бр. 35/2021, 96/2021);

- ✓ Закон о архивској грађи и архивској делатности (Сл. Гласник РС бр. 6/2020);
- ✓ Закон о библиотечко-информационој делатности (Сл. Гласник РС бр. 52/2011 и 78/2021);
- ✓ Закон о кинематографији (Сл. Гласник РС бр. 99/2011, 2/2012 - исправка);
- ✓ Закон о задужбинама и фондацијама (Сл. Гласник РС бр. 88/2010, 99/2011 – др. закон и 44/2018 – др. закон);
- ✓ Закон о планском систему Републике Србије (Сл. Гласник РС бр. 30/2018);
- ✓ Закон о локалној самоуправи (Сл. Гласник РС бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 – др. закон);
- ✓ Закон о основама система образовања и васпитања (Сл. Гласник РС бр. 88/2017, 27/2018 – др.закон, 10/2019, 27/2018 – др.закон, 6/2020, 129/2021 и 92/2023);
- ✓ Закон о забрани дискриминације (Сл. Гласник РС бр. 22/2009 и 52/2021);
- ✓ Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом (Сл. гласник РС, бр. 33/2006, 13/2016);
- ✓ Закон о удружењима (Сл. Гласник РС бр. 51/2009, 99/2011 - др. закони и 44/2018 - др. закон);
- ✓ Закон о националним саветима националних мањина (Сл. Гласник РС бр.72/2009, 20/2014 - одлука УС, 55/2014 и 47/2018);
- ✓ Закон о заштити права и слобода националних мањина (Сл. Лист СРЈ - бр.11/2002, Сл. Лист СЦГ - бр. 1/2003 - Уставна повеља и Сл. Гласник РС бр. 72/2009 - др. закон, 97/2013 - одлука УС и 47/2018);
- ✓ Закон о раду Сл. Гласник РС бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017, 95/2018 - аутентично тумачење и 109/2025 - др. закон;
- ✓ Закон о младима (Сл. Гласник РС бр. 50/2011 и 116/2022 - др. закон);
- ✓ Закон о туризму (Сл. Гласник РС бр. 17/2019);
- ✓ Закон о волонтирању (Сл. Гласник РС бр. 36/10);
- ✓ Закон о црквама и верским заједницама (Сл. Гласник РС бр. 36/2006);
- ✓ Закон о родној равноправности (Сл. Гласник РС бр. 52/2021);
- ✓ Закон о планирању и изградњи (Сл. Гласник РС бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - др. закон, 9/2020, 52/2021 и 62/2023);
- ✓ Закон о становању и одржавању зграда (Сл. Гласник РС бр. 104/2016, 9/2020);
- ✓ Закон о буџетском систему (Сл. Гласник РС бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022 и 118/2021 - др. закон, 92/2023 и 94/2024);
- ✓ Стратешки приоритети развоја културе Републике Србије од 2021. до 2025. године (Одлука владе РС од 21.01.2021. године);
- ✓ Стратегија развоја образовања у Србији до 2030. године (Сл. Гласник РС бр. 63/2021);
- ✓ Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године (Сл. Гласник РС бр. 98/2016);
- ✓ Стратегија за стварање подстицајног окружења за развој цивилног друштва у Републици Србији за период од 2022–2030. године (Сл. Гласник РС бр. 23/2022);
- ✓ Стратегија одрживог урбаног развоја Републике Србије до 2030. године (Сл. Гласник РС бр. 47/2019);
- ✓ Национална архитектонска стратегија за период од 2023. до 2035. године (Сл. Гласник РС бр. 40/2023);

- ✓ Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године (Сл. Гласник РС бр. 9/2023);
- ✓ Средњорочни план Министарства за бригу о селу за период од 2025. до 2027. године;
- ✓ Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2025. до 2030. године (Сл. Гласник РС бр. 6/2025);
- ✓ Уредба о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, Аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе (Сл. Гласник РС бр. 106/2016 и 112/2017);
- ✓ Уредба о ближим условима за израду и одржавање веб презентације органа (Сл. Гласник РС бр. 104/2018);
- ✓ Уредба о каталогу радних места у јавним службама и другим организацијама у јавном сектору (Сл. Гласник РС бр. 81/2017, 6/2018 и 43/2018);
- ✓ Правилник о Националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности (Сл. Гласник РС бр. 39/2013);
- ✓ Правилник о ближим условима за почетак рада и обављање делатности установа заштите културних добара (Сл. Гласник РС бр. 21/1995);
- ✓ Правилник о ближим условима за обезбеђење одговарајућег простора и опреме за смештај и заштиту архивске грађе и документарног материјала код стваоца и имаоца архивске грађе и документарног материјала (Сл. Гласник РС бр. 111/2021);
- ✓ Правилник о посебним условима за почетак рада и обављање делатности музеја (Сл. Гласник РС бр. 67/2022);
- ✓ Правилник о ближим условима, мерилима и критеријумима, као и поступку по захтевима лица за утврђивање статуса лица која самостално обављају уметничку или другу делатност у области културе (Сл. Гласник РС бр. 9/2017, 96/2019);
- ✓ Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама (Сл. Гласник РС бр. 22/2015);
- ✓ Посебан колективни уговор за установе културе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе (Сл. гласник РС, бр. 3/2022 и 114/2023);
- ✓ Решење о утврђивању територије завода за заштиту споменика културе (Сл. Гласник РС бр. 48/1995);
- ✓ Решење о утврђивању територије архива (Сл. Гласник РС бр. 7/1996);
- ✓ Решење о утврђивању територијално надлежних музеја (Сл. Гласник РС бр. 102/2021).

➢ <u>Регионални и градски документи:</u>

- ✓ План развоја АП Војводине 2023-2030. године (Сл. Лист АПВ бр. 16/2023);
- ✓ Решење о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности на територији АП Војводине (Сл. Лист АПВ 27/12);
- ✓ Статут Града Панчева (Сл. Лист Града Панчева бр. 25/15-пречишћен текст, 12/16, 8/19, 16/19 и 2/21);

- ✓ План развоја града Панчева 2022 – 2028[9];
- ✓ Средњорочни план Града Панчева 2025 - 2027[10];
- ✓ Локални акциони план запошљавања Града Панчева 2025 – 2026 (Сл. Лист Града Панчева 6/25);
- ✓ Одлука о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета града Панчева (Сл. лист Града Панчева бр.

- ✓ Одлука о подизању и одржавању споменика и скулптуралних дела на територији Града Панчева (Сл. Лист града Панчева бр. 4/2010, 6/2014, 38/2016 и 24/2017);
- ✓ Одлука о давању у закуп атељеа (Сл. лист Града Панчева 7/18);
- ✓ Одлука о уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање лицима која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку делатност у области културе, Сл. Лист Градаа Панчева бр. 39 / 2023).

3 Анализа постојећег стања

3.1 О Панчеву

Панчево је административни центар Јужнобанатског управног округа и трећи град по броју становника у Војводини. Према попису из 2022. има 73,401 становника. Панчево је и главни привредни центар Јужнобанатског округа те тако познат по фабрикама које су се на територији Града оснивале од краја 19. и током 20. века (Вајфертова пивара, Свилара, Утва, Петрохемија, Азотара, итд). Развоју индустрије у Панчеву на прелазу из 19. у 20. век највећи подстицај је дао Ђорђе Вајферт. Овај угледни Панчевац један је од оснивача Народне банке Србије а 26 година је био и њен гувернер. Такође, био је велики филантроп.

Паралелно са привредним и индустријским напретком, планским уређењем града развијала се просвета и култура.

Културно наслеђе Панчева је стварано вековима у заједништву припадника/ца различитих етничких и конфесионалних заједница. Мултикултурални дух који и данас живи у Панчеву обликују припадници 26 заједница који негују своје националне идентитете (језик, обичаје и разноликост културних пракси) али и деле заједничке вредности – интеркултурални дијалог и важност међусобног разумевања и мира.

На територији Панчева се налази 57 заштићених објеката непокретног културног наслеђа.[11] Међу њима, три су од изузетног значаја: Манастир Војловица (СК 1424, Сл. Гласник РС 16/90); Црква св. Преображења (СК 1051, Сл. Гласник РС 16/90) и археолошки локалитет Град Старчево (АХ 104, Сл. Гласник РС 16/90). Од великог значаја је 13 непокретних културних добара а међу њима су и зграда Народне пиваре (СК 1214), зграда Магистрата (где је смештен Народни музеј Панчево СК 1428), Старо градско језгро Панчева (ПКИЦ 58) али и Успенска црква (СК 1430) и језгро Банатског Новог Села (ПКИЦ 50), Светионици на ушћу Тамиша у

[9] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=4639 Приступљено: 15. 12. 2025.
[10] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/sadrzaj/uploads/2025/09/Nacrt-Srednjorocnog-plana-grada-Panceva-2025-2027-v.25.avg-1-1.pdf Приступљено: 15. 12. 2025.
[11] Подаци су преузети из база Републичког завода за заштиту споменика културе https://www.heritage.gov.rs/cirilica/nepokretna_kulturna_dobra.php Приступљено 01. 06. 2026.

Дунав (СК 1465), итд. Када је реч о споменицима културе, заштићено их је 39, а на територији Града Панчева заштићени су и археолошки локалитет преко Слатине у Омољици (АН 157), те као знаменито место Спомен комплекс „Стратиште“ на путу Панчево – Јабука, Јабука (ЗМ 73).

Осим Ђорђа Вајферта чија је филантропија обухватала и подршку науци, просвети и култури, допринос развоју културе, науке и просвете у Панчеву дале су и бројне, за српску, југословенску и европску културу и науку, значајне личности. Међу њима су, између осталих, Милош Црњански, Михаило Пупин, Прота Васа Живковић, Исидора Секулић, Мирослав – Мика Антић, Јован Ердељановић, Јован Бандур, Оља Ивањицки, Јован Јовановић Змај, Урош Предић, Небојша Глоговац, Ашхен Атаљанц, и др.

Током деценија Панчево је развило и репутацију у домаћој и светској кинематографији. У Панчеву су снимљени култни југословенски филмови попут „Ко то тамо пева“ (1980, Слободан Шијан), „Маратонци трче почасни круг“ (1982, Слободан Шијан), „Балкан експрес“ (1983, Бранко Балатић), „Бал на води“ (1985, Јован Аћин), „Живот је чудо“ (2004, Емир Кустурица), и многи други. У новије време у Панчеву су су снимљене сцене популарних домаћих серија као што су „Сенке над Балканом“ и „Црна свадба“. Панчевачке улице и објекти индустријског наслеђа у новије време су биле и локације на којима су снимани и филмови Холивудске продукције: „Coriolanus“ (2011, Рејф Фајнс), „November Man“ (2014, Роџер Доналдсон са Пирс Бронснаном у главној улози), „Papillon“ (2017, Мајкл Ноер са Чарли Ханманом у главној улози), итд.

Културни значај Панчева огледа се и у савременој уметничкој сцени, а такође бројне културне и туристичке манифестације обогаћују културну понуду Панчева. Међу више од 40 културних манифестација које се годишње одрже у Панчеву су „Вајфертови дани“, Филмски фетивал „Живот села - ЖИСЕЛ“ у Омољици, Војловачки Жеталачки дани, Екс-театар фест, Џез фестивал, Ethno.com, Етно глас, „Жаока“ – фестивал сатире, „ГРРР!“ посвећен ауторском стрипу, итд.

Амбијент у коме се култура Панчева развије чине и Градски парк, Народна башта, реке Тамиш и Дунав, Парк природе Поњавица. Значајно је указати и на излетишта у околини Панчева попут на пример Беле стене и Љубавног острва код Иванова.

Град Панчево континуирано развија међународну сарадњу са градовима у региону, Европи и широм света. Са Панчевом су збратимљени[12]: Донгуан (Кина), Михаловице (Словачка), Ступино и Воскресенск (оба града у Русији), Бонјхад (Мађарска), Равена (Италија), Куманово (Северна Македонија), Занштад (Холандија), Булоњ-Бијанкур (Француска), Мркоњић Град и Приједор (Босна и Херцеговина), Решица (Румунија), Неаполи и Ставрополи (Солунска регија, Грчка) Тарагона (Шпанија) и Бела Слатина (Бугарска).

[12] Видети: https://www.pancevo.rs/lokalna-samouprava/zbratimljeni-gradovi/ Приступљено: 18. 03. 2026.

3.2 Културни ресурси Панчева

3.2.1 Институционални ресурси за развој културе

Град Панчево је оснивач укупно 15 установа културе. Међу њима четири установе у самом граду основну делатност обављају у области заштите и очувања културног наслеђа:

1. Градска библиотека (матична библиотека на територијама града Панчева те општина Ковачица, Ковин и Опово);
2. Завод за заштиту споменика културе (територијално надлежан за цео Јужнобанатски округ);
3. Историјски архив (територијално надлежан на територијама Града Панчево и општина Ковин, Ковачица, Алибунар и Опово);
4. Народни музеј Панчево (надлежан на територијама Града Панчева, Града Вршца и општина Алибунар, Бела Црква, Ковачица, Ковин, Опово и Пландиште).

Према типу, 11 установа су поливалентног типа од којих су две у самом граду, а девет су домови културе у насељеним местима:

1. Дом омладине;
2. Културни центар Панчева;
3. Дом културе „4. октобар“ Банатски Брестовац;
4. Дом културе „3. октобар“ Банатско Ново Село;
5. Дом културе „25. мај“ Долово;
6. Дом културе „Младост“ Глогоњ;
7. Дом културе „Жарко Зрењанин“ Иваново;
8. Дом културе „Кочо Рацин“ Јабука;
9. Дом културе „Братство – јединство“ Качарево;
10. Дом културе „Вук Караџић“ Омољица;
11. Дом културе „29. новембар“ Старчево.

Укупно посматрано анализа изјава визија и мисија установа културе показује заједничку оријентацију ка позиционирању институција као савремених, отворених и мултифункционалних центара културног живота заједнице, који интегришу очување културног наслеђа са подстицањем савременог стваралаштва. У фокусу је развој публике (нарочито деце и младих), подстицање креативности, образовања и активног учешћа грађана, уз јачање локалног идентитета. Истовремено, наглашава се потреба за модернизацијом (технолошком, програмском и организационом) и умрежавањем са другим актерима у култури, али и са установама и организацијама у туризму и образовању. Судећи према изјавама визија и мисија установа културе, оне теже ка развојном моделу институција као динамичних центара заједнице. Потреба за новим и иновативним приступом у осмишљавању културних садржаја и активно учешће грађана има за циљ укупан културни, образовни и друштвени развој Града Панчева.

Људске ресурсе установа културе чини 172 запослених лица – извршиоца за укупно систематизована 144 радна места. Највише је запослених у шест установа у граду: Културни центар (32 запослених), Градска библиотека (28), Историјски архив (24), Завод за заштиту споменика културе (20), Народни музеј (19) и Дом омладине (16). У домовима културе најчешће раде 2-3 особе, најчешће су то директор/ка и лице у администрацији или програмском сектору. Ове распоне у броју запослених треба имати на уму и у разумевању структуре (свих) запослених у установама културе према полу, образовању и врсти ангажовања.

Према полној структури, преовлађују жене – у свих 15 установа запослено је 115 жена, а тек 57 запослених су мушкарци. Полна структура запослених према установама приказана је у Графикону 1.

Графикон 1[13]

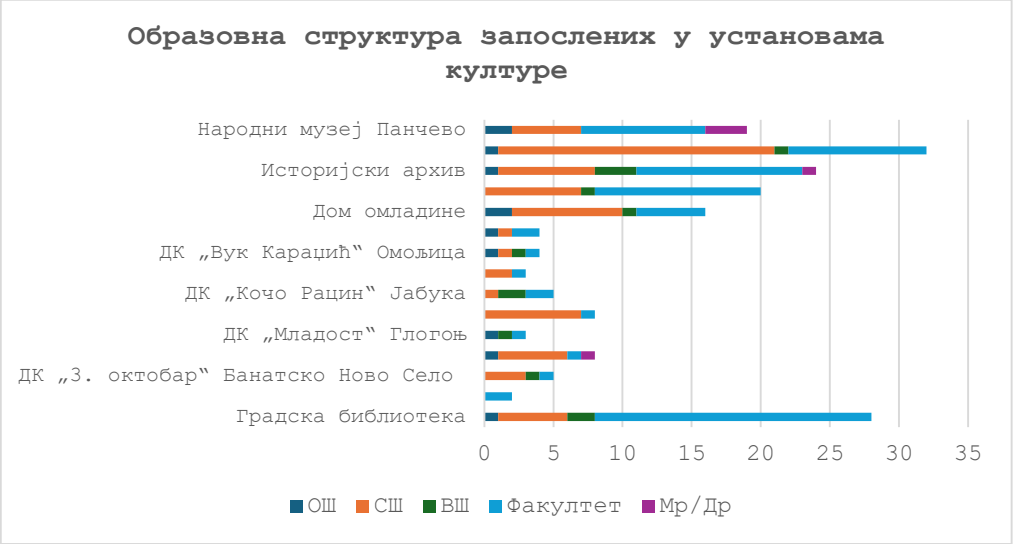

Структура запослених према степену образовања приказана је у Графикону 2[14]:

[13] Дом омладине није пружио податке о полној структури три лица запослених по уговорима о привременим и повременим.

[14] Дом омладине није пружио податке о образовању три лица запослених по уговорима о привременим и повременим.

Графикон 2.

У погледу рада и запошљавања у култури примењује се „Закон о раду".[15] Сходно чл. 31 овог закона радни однос се заснива уговором о раду који може бити закључен на неодређено или на одређено време. Осим тога, сходно чл. 197 овог Закона установа културе (послодавац) може за обављање послова који су по својој природи такви да не трају дуже од 120 радних дана у календарској години да закључи уговор о обављању привремених и повремених послова. Имајући у виду ове врсте уговора сагледана је и структура запослених у установама културе Града Панчева (Графикон 3).

Графикон 3.

[15] „Закон о раду" Сл. гласник РС бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017, 95/2018 - аутентично тумачење и 109/2025 - др. закон

На основу ових података уочава се да у структури запослених преовлађују ангажовани по уговору на неодређено време. Када је реч о запосленима по уговорима на одређено време важно је имати на уму да су готово сви директори установа културе у статусу вршиоца дужности што одређује и врсту уговора по коме су запослени. Најзад, када је реч о запосленима о привременим и повременим пословима имајући у виду одредницу ових послова у чл. 179 „Закона о раду“, они су најчешће ангажовани у установама са већим бројем програмских активности (о чему ће више речи бити у одељку посвећеном програмским активностима).

С обзиром на врсту ангажовања али имајући у виду врсту послова који се обављају (груписаних према секторима) у Графикону 4 приказана је структура запослених у свим установама културе.

Графикон 4: Структура запослених у установама културе према врсти послова и врсти уговора

Како подаци приказани у Графикону 4 показују, 27,8% запослених по уговорима на неодређено време обављају „остале“ послове (одржавање хигијене, одржавање објеката /домари, портири и сл.), док је 19% запослених у установама културе по уговорима на неодређено време ангажовано у администрацији), а 16,7% је по уговорима на неодређено време ангажовано у програмској делатности. Када је реч о запосленима по уговорима на одређено време, 11,5% обављају послове у администрацији (укључујући и руковођење установама). У вези са административним пословима, 5,7% запослених у установама културе је ангажовано по уговорима о привременим и повременим пословима. Маргинални (до 4% укупног броја запослених у култури у Панчеву) су проценти запослених на пословима реализације пројеката и програма те техничке подршке реализацији пројеката и програма.

Људски ресурси, а нарочито недостатак стручних кадрова, представљају значајан проблем у раду установа али ће о томе више пажње бити посвећено у одељку посвећеном проблемима. С обзиром на систематизована радна места, само у ДК „Младост“ (Глогоњ) нису попуњена сва систематизована радна места.

У сагледавању ***просторних капацитета*** установа културе важно је имати на уму њихову основну делатност зато што она утиче на начине на које је њихов рад отворен ка широј јавности. С обзиром на то разликују се и потребе за унапређењима просторних капацитета.

Међу 15 панчевачких установа, основна делатност три установе (Завод за заштиту споменика културе, Историјски архив и Народни музеј) је превасходно везана за заштиту и промоцију културног наслеђа, што подразумева чување документације и презентовање артефаката, архивалија и музеалија. Сходно томе, представници ових установа су изразили потребе за додатним просторима за депое и адекватан смештај документације и збирки. Притом, с обзиром на ИКОМ дефиницију музеја[16] као установа отворених за јавност које истражују, прикупљају конзервирају, интерпретирају и излажу покретно и нематеријално културно наслеђе, уочава се потреба за унапређивањем простора намењених сталној поставци тако и повременим изложбама и другим програмима које Народни музеј Панчево организује.

Основна делатност Градске библиотеке спаја бригу о наслеђу (писаној речи како локалних стваралаца и хроничара панчевачке историје, те класика домаће и иностране књижевности) и афирмацију савременог књижевног стваралаштва. Иако расположиви просторни капацитети још увек задовољавају потребе за смештај библиотечке грађе, уочава се потреба за реновирањима и проширењу/адаптацији простора за одржавање програма.

Најзад, основна делатност 11 панчевачких установа културе везана је за продукцију и презентацију (савремених) културних садржаја. Сходно томе, њихови просторни капацитети су од директне важности за реализацију програма намењених широј јавности како у самом граду тако и у панчевачким селима. Подаци које су ових 11 установа пружили показују да постоје простори за остваривање програма за већи број публике. У случају градских установа, превасходно Културног центра Панчева, постојећи просторни капацитети не задовољавају потребе за реализацијом разноврсних програма. Са друге стране, у случају домова културе у насељеним местима, просторни капацитети у глобалу омогућавају реализацију разноврсних програма. Међутим, постоји потреба за обновом сала за реализацију програма, те простора за програме на отвореном.

3.2.2 Програмске активности

Основна делатност Завода за заштиту споменика је према чл. 83 „Закона о културном наслеђу“, заштита непокретног културног наслеђа. Сходно томе, у посматраном периоду Завод је реализовао укупно 14 пројеката који су укључивали и археолошка истраживања и спровођења конзерваторских радова на објектима непокретног културног наслеђа. Услед специфичне основне делатности, ова установа није обухваћена у даљем излагању програмских активности установа културе.

Када је реч о програмима које установе (а и удружења) организују разликују се бесплатни и комерцијални програми (за које се наплаћују улазнице). Укупно у посматраном периоду организовано је 2,755 бесплатних, односно 1,049 комерцијалних програма. Графикон 5 приказује број бесплатних, односно комерцијалних програма организованих у посматраном периоду (2023 – 2025) према годинама.

[16] Видети: https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museum-definition/ Приступљено: 30. 04. 2026.

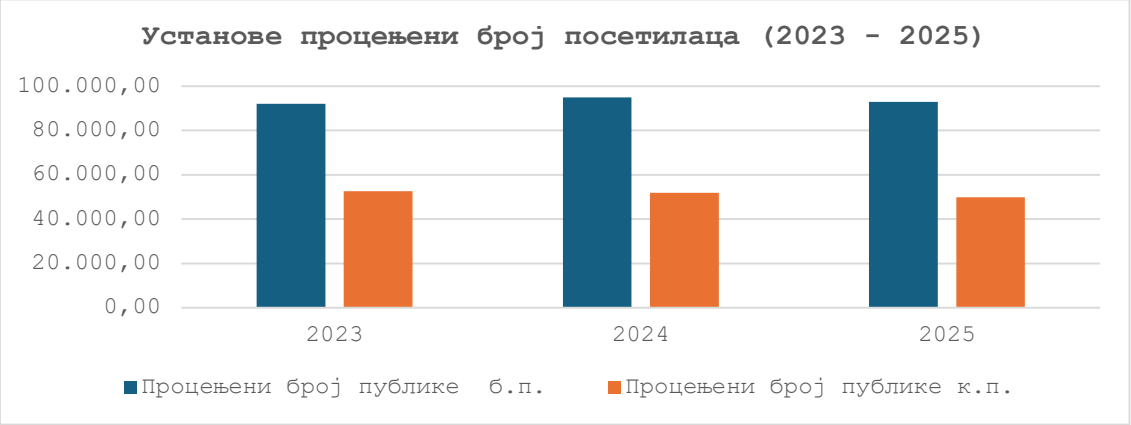
Графикон 5: Број бесплатних и број комерцијалних програма 2023 – 2025 (по годинама)

Када је реч о бесплатним програмима које су у посматраном периоду (2023 – 2025) реализовале установе културе, уочава се благи тренд пада – са 979 бесплатних програма реализованих 2023. године на 835 програма реализованих у 2025. години. Када је реч о комерцијалним програмима (за које су се наплаћивале улазнице), такве програме су током све три посматране године реализовали Културни центар Панчева и Дом омладине, док је у 2025. години два комерцијална програма реализовао ДК „29. новембар“ у Старчеву. Просечан број комерцијалних програма установа културе реализованих у посматраном периоду је 350.

Процене броја публике како на бесплатним тако и на комерцијалним програмима приказане су у Графикону 6.

Графикон 6: Процењени бројеви посетилаца бесплатних и комерцијалних програма (по годинама)

Када је реч о бесплатним програмима које су организовале установе културе, иако се број програма (Графикон 5) смањује, процена броја посетилаца је углавном константна (у просеку око 93,330 посетилаца). Са друге стране, процењени број посетилаца комерцијалних програма је константан, а бројности највише доприноси Културни центар Панчева, односно око 90% публике комерцијалних програма су посетиоци програма које је организовао Културни центар Панчево.

***

Наводећи своје ***снаге*** највише установа сматра да су њихове главне снаге амбијент простора и квалитет програма у сопственој продукцији (у оба случаја по осам установа је одабрало ове понуђене одговоре). У вези са програмима, пет установа сматра да њихову снагу чине и квалитетни гостујући програми.

Своје снаге шест установа види у развијеним партнерским односима са другим установама и удружењима у култури у Панчеву, односно развијеним партнерским односима са реномираним стручњацима и/или уметницима у Панчеву. Међутим, у погледу сарадње, само је пет установа као своју снагу навело развијене партнерске односе са реномираним стручњацима и/или уметницима из земље и региона.

Када је реч о техничкој опремљености, њу као снагу виде четири установе. То сугерише потребу за унапређењима у наредном периоду.

Људске ресурсе, односно квалитетан кадар као своју снагу виде тек три установе. Јачање људских ресурса свакако представља задатак за наредни период.

Најзад, свега су две установе као своју снагу истакло позиционираност у Панчеву уз учешће грађана у реализацији програма. То сугерише потребу за повећањем видљивости установа те развојем атрактивних програма за различите групе грађана Панчева.

По питању ***проблема***, највећи проблем установа културе је недостатак стручних кадрова (просечна оцена 1,87), затим незаинтересованост публике за културна дешавања (1,93) и недовољно публике (2,20). Најмање проблеме у раду представљају међуресорна и интерсекторска сарадња (3,47), затим изједначени са просечним оценама 3 недостатак регионалне и међународне сарадње те компјутерска опрема. Финансије су довољне (2,33), док је ситуација са простором ипак добра (2,80).

Оцењујући ***могућности за развој културе*** у Панчеву представници установа их виде у јачању сарадње сектора културе и образовања, те сарадњи културе и туризма. Веома високо оцењена је могућност која лежи у умрежавању установа културе. У складу са тим су и предлози које су представници установа дали:

- Оснаживање установа културе – унапређење људских ресурса кроз запошљавање недостајућих кадрова (нарочито стручних), те обезбеђивање континуираног стручног усавршавања запослених у установама културе. На тај начин би се осигурало квалитетно вођење културних институција и повећала ефикасност и ефективност програмских активности;
- Повећање приступачности културних сдржаја кроз организацију културних догађаја на отвореном и у локалним заједницама, као и дигитализацију културних садржаја а како би они били доступнији широј публици, укључујући младе и оне који не посећују или ретко посећују програме које организују установе културе;
- Подстицање креативности и афирмација уметника кроз увођење програма за младе, као што су такмичења и фестивали, бесплатне креативне радионице, и сл. На такве начине се може створити платформа за развој талената и ангажовање младих уметника. Осим подстицања креативности, реализација таквих програма такође доприноси и јачању заједеница;
- Инвестиције у инфраструктуру - одржавање и модернизација културних објеката, као и набавка савремене опреме, кључни су за подизање квалитета културних догађаја. Оваква улагања би допринела како очувању културног наслеђа тако и побољшању искустава грађана Панчева у културној партиципацији;

- Сарадња и умрежавање - умрежавање разних културних институција, школа и локалних заједница кроз заједничке пројекте може створити синергију која ће обогатити културну понуду и привући ширу публику.

Најзад, по питању ***претњи*** за развој културе у Панчеву представници установа их превасходно виде у недостатку стручних кадрова. Такође, претње представљају слабљење културе сећања у вези са очувањем нематеријалног културног наслеђа, те слабљење културе сећања – одржавање споменика културе у складу са правилима конзервације. Као значајне претње за развој културе у Панчеву наводе се недовољна сарадња установа културе и образовања на подстицању младих талената као и неадекватна обележеност културно-историјских и уметничких знаменитости Панчева. Према мишљењима представника потенцијална претња је и недостатак механизама за евалуацију програма и истраживања потреба публике.

Осим претњи сугерисаних у упитнику пет установа је навело претње које перципирају на основу свог рада. Те претње се могу систематизовати у следећем:

- Одсуство стратешког приступа културном развоју града и оснаживању културне инфраструктуре;
- Недостатак стручних кадрова у установама;
- Недостатак финансијских средстава за реализацију програма и обнављање опреме;
- Недовољно развијена сарадња школа и установа културе на унапређењу знања о локалној историји, науци и култури;
- Политизација у култури.

Ванинституционални актери у култури (удружења грађана)

Препознајући важност цивилног сектора за развој друштва и његове културе анкетно истраживање је било усмерено и ка сагледавању активности и капацитета удружења грађана, те томе шта представници цивилног друштва опажају као могућности и претњи за развој културе у Панчеву. Истраживању се одазвало 18 удружења:

1. ДДТ – креативни центар за покрет;
2. Књижевни клуб „Горњи град“;
3. Књижевни клуб „Прота Васа“;
4. Креативни центар „State of Art“;
5. КУД „Абрашевић Панчево“;
6. КУД „Жисел“ (Омољица);
7. КУД „Станко Пауновић“;
8. КУД „Чигра“;
9. Макетарски клуб „др. Владимир Алексић“;
10. Панчевачко музичко друштво;
11. Словачко Културно-Просветно Друштво „Ђетван“;
12. Удружење за културу, уметност и науку „Талас“;
13. Удружење „Пагус“;
14. Удружење жена „Омољчанке“;

15. Удружење „Комуникарт“;
16. Удружење књижевника и књижевних преводилаца Панчева;
17. Удружење “Селект” Иваново;
18. ЦОТК „Банатско Ново Село“.

Међу овим удружењима 13 имају седиште у самом граду, док пет удружења седишта имају у сеоским насељима на територији Града Панчева (Банатско Ново Село, Иваново, Омољица и Старчево).

Посматрано према делатностима, истраживању се одазвало пет културно-уметничких друштава; три удружења која делују у области књижевног стваралаштва и преводилаштва; два удружења која делују у области уметничке игре; два удружења посвећена очувању културног наслеђа и промоцији мултикултуралности; два удружење посвећено подстицању интердисциплинарности у култури и уметности те промоцији мултикултуралности; једно удружење које делује у области музичке уметности; једно удружење жена, једно омладинско удружење; док је једно удружење посвећено унапређењу техничке културе. Оваква структура омогућава сагледавање полазишта за развој културе у наредном периоду из перспективе различитих културних и уметничких делатности.

Анализа изјава визија 18 панчевачких удружења која су се одазвала анкетном истраживању, у складу са различитостима њихових делатности, показује оријентације ка очувању, неговању и аутентично преношење материјалног и нематеријалног културног наслеђа на нове генерације (КУД-ови), при чему удружења са седиштима у панчевачким селима наглашавају и интеркултурални дијалог заснован на културном наслеђу заједница које у њима вековима живе (нпр. Словака, Румуна и Срба). Удружења чије су делатности у областима савременог стваралаштва у својим изјавама визија наглашавају интердисциплинарност, умрежавање и инклузију као приступе који Панчево афирмишу као регионални центар савременог стваралаштва.

И удружења окренута ка очувању и преношењу културног наслеђа и удружења фокусирана ка савременим уметничким праксама те афирмацији техничке културе наглашавају важност едукације у процесима развоја публике и подизања културне свести грађана Панчева. У том смеру и у изјавама мисија превасходно се писало о оперативним моделима попут радионица (како оних усмерених ка очувању традиционалних пракси тако и оних усмерених ка подстицању савремених културних израза), сценских експеримената, организације семинара и истраживачког рада, продукцији нових садржаја (издаваштво, изложбе, концерти, итд.). Наглашава се редовност рада са припадницима различитих генерација, те пружање доприноса социјалној интеграцији друштвено осетљивих група (нарочито жене, деца, млади, националне мањине).

Укупно сагледавајући изјаве визија и мисија панчевачких удружења уочава се снажан фокус ка младима - они нису само пасивна публика, већ примарна циљна група коју треба активније укључити у друштвени живот заједнице. Такође, уочава се да представници цивилног сектора велику пажњу посвећују развоју регионалне и међународне сарадње, али и да су веома мотивисани да јачају сарадњу цивилног и јавног сектора.

По питању ***људских ресурса***, свега су три удружења навела податке о запосленима. Укупно реч је о осам запослених од којих је у једном удружењу запослена само једна особа по уговору на неодређено време у програмском сектору, док су у друга два удружења сви запослени по уговорима о обављању привремених и повремених послова и то по једна особа у администрацији, једна у програмском, једна у техници а три обављају остале послове. Према образовању, у сва три удружења запослено је пет факултетски образованих особа, док су у два удружења запослене две особе са докторатима, а у једном је запослена особа са завршеном средњом школом. Према полу, пет су мушкараца а три жене.

Важно је указати да су два удружења пружајући податке о људским ресурсима иако немају запослене навела податке о волонтерима чије је ангажовање од изузетно важног значаја за рад тих удружења. Укупно је реч о 31 волонтеру - 27 у једном удружењу (без спецификације сектора али са назнаком да су сви ангажовани на реализацији пројеката и програма) и четири у другом (по једна особа у руководству, програмском сектору, техници и на осталим пословима). Према образовању, углавном је реч о факултетски образованим особама при чему је у волонтерски ангажована особа са докторатом, а у другом и неколико особа са завршеном средњом школом. У погледу полне структуре, укупно посматрано, реч је о 24 волонтерки и седам волонтера.

У погледу ***просторних капацитета*** (простор за реализацију програма; канцеларијски простор; простор за држање документације и архиве; и/или располажу неком другом врстом простора), удружења чија су седишта у насељеним местима, она углавном користе просторе домова култура. Стога су прецизнији подаци о тим просторним капацитетима садржани у подацима које су пружили домови културе. Када је реч о удружењима чије је седиште у самом граду, Дом омладине обезбеђује простор за два културно-уметничка друштва и то како канцеларијски тако и простор за вежбање и наступе.[17] Када је реч о осталим удружењима чије је седиште у самом граду, она углавном располажу канцеларијским просторима најчешће у приватном власништву, док се за реализацију програма користе простори установа културе и простори на отвореном. Такође, два удружења за реализацију програма користе просторе месне заједнице на територији града.

Када је реч о ***програмским активностима***, како Графикон 7 показује, у посматраном периоду преовлађују бесплатни програми. Њихов број је био изједначен у 2023. и 2024. години али у 2025. години долази до повећања – од 166 колико их је организовано у 2024. на 239 програма реализованих у 2025. години.

Графикон 7: Број програма у организацији удружења грађана по годинама (2023 – 2025)

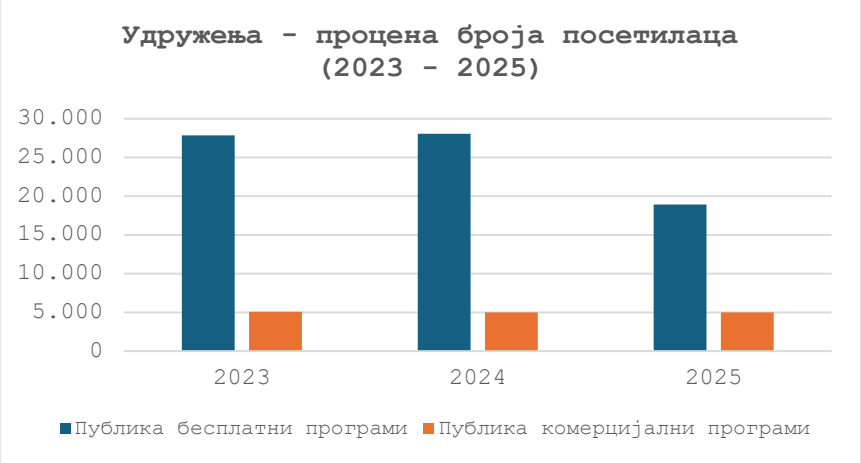
[17] Дом омладине обезбеђује простор и за нека друга удружења али се та удружења нису одазвала истраживању.

У посматраном периоду укупно су два удружења навела да су реализовала комерцијалне програме. Једно од њих је комерцијални програм реализовало 2023. године, док је друго навело да је у све три посматране године реализовало по 10 комерцијалних програма.

Када је реч о проценама броја посетилаца, како се из Графикона 8 види, у посматраном периоду је дошло до опадања броја посетилаца. Опет се уочава уједначеност у 2023. и 2024. години, али иако је 2025. године организовано више програма, они су имали мање публике него у претходне две посматране године.

Графикон 8: Програми удружења процена броја посетилаца

Значајније смањење у односу на 2024. годину може се објаснити тиме што два удружења чији су програми привлачили доста пажње у 2025. години нису остварила средства за реализацију програма те их нису ни организовали, док је једно удружење чији програми такође привлаче доста пажње реализовало програм мање него у претходне две године са преполовљеном проценом броја посетилаца.

***

Описујући своје ***снаге*** највише удружења сматра да њихова снага почива на квалитету програма у сопственој продукцији (14 удружења), а затим следи квалитетан кадар који реализује програмске активности (12 удружења). Сарадња, односно развијени партнерски односи су такође у већем броју препознати као снаге удружења. Док је исти број удружења (11) одабрао одговоре „Развијени партнерски односи са установама и/или удружењима у култури у Панчеву“ и „Развијени партнерски односи са реномираним стручњацима и/или уметницима у земљи и региону“, нешто мањи број удружења (8) је као своју снагу навело „Развијени партнерски односи са реномираним стручњацима и/или уметницима у Панчеву“.

Позиционираност удружења у граду уз учешће грађана Панчева је снага седам удружења. Уочава се да су простор и опрема у најмањем броју препознати као снаге. Штавише, свега су два удружења као своју снагу навели амбијент простора, док ниједно удружење као своју снагу није навело савремену техничку опремљеност.

Када је реч о ***проблемима*** са којима се удружења суочавају у свом раду, финансије и недостатак адекватног простора за рад свих служби су најчешће навођени и као велики и уопште као проблем у раду удружења.

Према фреквентности одабира одговора којима су проблеми рангирани, значајан проблем већини удружења која су се одазвала истраживању представља техничка (сценска и аудио-визуелна) опрема. По питању опреме ситуација је нешто боља када је реч о компјутерској опреми за коју је ипак нешто већи број удружења навело да није проблем у односу на број удружења којима је потребна савремена компјутерска опрема.

Када је реч о публици, по фреквенцији одабира одговора изједначене су просечне оцене недостатка публике и незаитересованост публике за за културна дешавања – у оба случаја просечна оцена је 3,17. Важно је указати да ниједно удружење није навело да су им недостатак публике, односно незаинтересованост публике велики проблем у раду. Најчешће оцене су ишле од „понекад је проблем“ до „уопште није проблем“.

Такође на позитивнијој страни скале (од „понекад је проблем“ до „уопште није проблем“) су одговори удружења која су се одазвала анкетном истраживању на питања међусекторске и међуресорне сарадње (сарадња са панчевачким установама културе, односно сарадња нарочито са актерима у областима образовања и туризма). Међутим, по питањима сарадње уочава се да проблем представља регионална и међународна сарадња. Већина удружења која су се одазвала истраживању је одабрало одговоре који кореспондирају са оценама од 1 до 3 (укупно 11 удружења), док је одговоре који кореспондирају оценама 4 и 5 одабрало пет удружења, с тим да два удружења нису одговорили на ово питање.

За разлику од установа културе којима људски ресурси представљају велики проблем у раду, у удружењима то углавном није случај. Било да је реч о стручним или кадровима у администрацији одговори осцилирају око „понекад је проблем“ с тим да је у случају стручних кадрова више одговора било да нису проблем, док је у случају кадрова у администрацији ипак више одговора било да недостатак понекад представља проблем.

Најзад, два удружења су искористила могућност да наведу још неки проблем са којим се суочавају у свом раду. У оба случаја реч је о перципираним осцилацијама / недоследностима у сарадњи са надлежним институцијама што се приказује кроз несистематичну подршку удружењима са дужим континуитетом у раду.

По питању ***могућности за развој културе у Панчеву***, укупно посматрано уочава се претежно слагање са свим понуђеним тврдњама, односно ниједно удружење није изразило неслагање са било којом од понуђених тврдњи. Највећи степен слагања се уочава по питању јачања финансијске подршке панчевачким уметницима. Висок је степен слагања са тврдњом „Сарадња сектора културе са образовним установама је неопходна у стварању нове публике и подршка креативном стваралаштву младих.“, док је нешто мање, али опет веома добро оцењено слагање са тврдњом „Афирмација младих уметника из Панчева ће унапредити културну сцену града.“

Такође, велики је степен слагања да могућности за развој културе у Панчеву чине дигитализација културног наслеђа, ревитализација индустријског наслеђа / оживљавање кроз културне и уметничке програме и садржаје у функцијама неговања културе сећања и промоције града у земљи, региону и шире. Притом, у вези са промоцијом и брендирањем Панчева истиче се потреба за ближом сарадњом сектора културе и туризма.

Конкретне предлоге за развој културе у Граду Панчеву су дали представници 17 удружења у култури. Ти предлози су у многоме базирани на уоченим проблемима у раду а у складу са слагањима са понуђеним тврдњама. Они одражавају потребу за системским приступом развоју културе, који превазилази појединачне пројекте и краткорочне интервенције.

Сумирано посматрано предлози се могу груписати у следећим линијама:

- Развој интегративних приступа у културној политици Града кроз јачање међуресорне сарадње културе, образовања и туризма;
- Унапређење модела финансирања (транспарентни конкурси, подршка појединцима, међународни пројекти);
- Активирање и адаптација постојећих објеката у културне сврхе (нарочито када је реч о објектима културног наслеђа у јавном власништву);
- Развој публике (системска сарадња актера у култури и образовању);
- Подстицање умрежавања удружења и јачање партнерстава јавног и цивилног сектора;
- Децентрализација културних садржаја и повећање учешћа установа и удружења из сеоских средина у креирању и презентовању културних садржаја;
- Унапређење промоције мултикултуралности и повећање укључености националних мањина као развојног ресурса;
- Дигитализација културног наслеђа и унапређење дигиталне промоције културних садржаја.

По питању ***претњи за развој културе у Панчеву***, према мишљењима представника удружења, оне се пре свега виде у слабљење културе сећања у вези са очувањем нематеријалног културног наслеђа, а затим у недовољном броју атрактивних програма намењених младима. У вези са младима треба рећи и да се као значајна претња уочава недостатак сарадње културе и образовања на подстицању младих талената, а у истом рагну је и перципирана претња у погледу подршке раду панчевачких алтернативних и експерименталних уметника/ца.

Такође, представници удружења која су се одазвала анкетном истраживању као претњу виде и понављање програма које доприноси осипању публике. Будући да програме креирају стручњаци у установама и удружењима, у истом рангу се као претња перципира недостатак стручних кадрова (у установама културе). Притом, потенцијална претња (средње рангирана према фреквенцији одабира одговора) која се може одразити на осипање публике представља недостатак механизама за праћење и евалуацију програма.

Када је реч о публици, представници удружења која су се одазвала истраживању као већу претњу виде недостатак приступачности културних садржаја за особе са инвалидитетом него што је случај са програмима намењеним деци и старима.

Најзад, релативно мања важност се придаје дивљој градњи којом се нарушава визуелни идентитет града. То сугерише да дивља градња није неважна тема него да је за развој културе у Панчеву мање важна у односу на друге, горе наведене, претње.

Представници 10 удружења су навели и додатна мишљења шта све представља претње за развој културе у Панчеву. У већини случајева представници удружења су додатно елаборирали претње садржане у понуђеним одговорима. Главне линије додатно наведених претњи су:

- Очување културног наслеђа – дефинисање области културног наслеђа чије би очување било од приоритетног значаја, те наглашавање културе и културног наслеђа као јавног добра;
- Перманентна едукација кадрова (како у удружењима тако и установама попут домова културе);
- Повећање финансијске подршке културним активностима;
- Одлив младих – одлазак у иностранство;
- Утицај нових технологија на развој личности (превасходно деце).

3.3 Финансијски аспекти развоја културе у Панчеву

Како би се сагледала финансијска подршка култури у Панчеву извршена је анализа следећих докумената:

- ✓ Одлука о завршном рачуну Града Панчева за 2023. годину[18];
- ✓ Одлука о завршном рачуну Града Панчева за 2024. годину[19];
- ✓ Одлука о изменама одлуке о буџету Града Панчева за 2025. годину[20];
- ✓ Одлука о буџету Града Панчева за 2026 (са упоредним подацима извршења буџета у 2025. години)[21];
- ✓ Решење Градоначелника Панчева о одобрењу средстава на име (су)финансирања пројеката у области културе за 2023. годину бр. II-06-020-2/2023-798 од 21. 07. 2023;
- ✓ Решење Градоначелника Панчева о одобрењу средстава на име (су)финансирања пројеката у области културе за 2024. годину бр. II-06-020-6/2024-155 од 19. 09. 2024;
- ✓ Решење Градоначелника Панчева о одобрењу средстава на име (су)финансирања пројеката у области културе за 2025. годину бр. 000018548 2025 08725 002 000 020 014/2025 од 06. 06. 2025;
- ✓ Извештаји о извршењу буџета 15 установа културе у посматраном периоду.[22]

[18] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=5310 Преузето 26. 12. 2025.
[19] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=5621 Преузето: 26. 12. 2025.
[20] Доступно путем линка https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=5732 Преузето 09.01.2026
[21] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=5784 Преузето 09. 01. 2026.
[22] Доступно путем линка: https://www.pancevo.rs/?wpfb_dl=5784 Приступљено: 09. 01. 2026.

3.3.1 Град Панчево

Финансијска подршка Града Панчева култури пружа се финансирањем рада установа културе чији је Град оснивач, затим финансирањем градских манифестације, те финансирањем или суфинансирањем пројеката чији су носиоци удружења грађана. Укупно посматрано та средства су у посматраном периоду 2023 – 2025 чинила нешто мање од 6% укупног буџета Града Панчева. У Табели 1 приказана су издвајања за културу у номиналним износима, те проценти учешћа културе у укупним средствима у посматраном периоду:

Табела 1: Издвајања за културу у односу на укупна средства Града Панчева

Година	Укупна средства Града Панчева	Укупно извршена средства за културу	% учешћа културе у укупним средствима Града Панчева
2023	7,867,643,189.08	456,896,561.78	**5,81%**
2024	8,496,820,452.51	483,421,221.33	**5,69%**
2025	10,440,215,182.00	603,637,747.99	**5,78%**

Када је реч о изворима средстава за пружање финансијске подршке култури, како се из Графикона 9 види, доминирају средства из буџета Града те средства која су буџетски корисници (установе културе) самостално остварили те пренели у буџет Града. Осим тих средстава, подршка АП Војводине је чинила готово 5% од укупних средстава за реализацију културних активности, док су у посматраном периоду трансфери Републике Србије у посматраном периоду чинила 0,7% средстава намењених ра подршку културним активностима.

Графикон 9: Структура средстава за подршку култури према изворима (2023 – 2025)

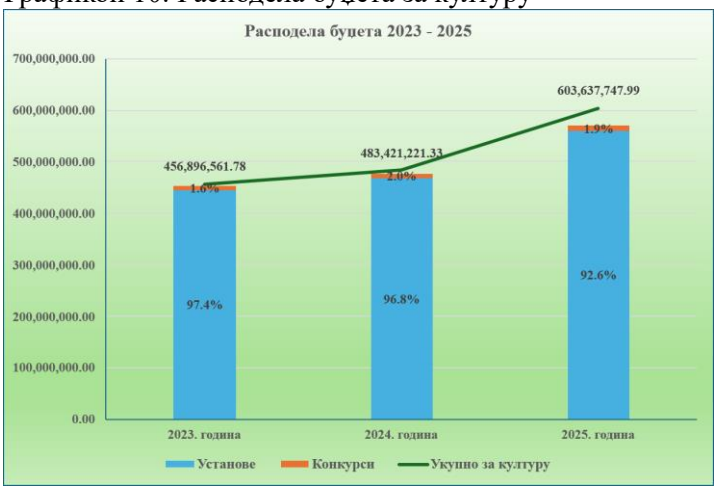
Када је реч о маргиналним изворима средстава, трансфери из буџета Републике Србије су чинили 0,7% извора прихода за финансирање културних делатности у Панчеву, док је 0,6% средстава остварено донацијама домаћих правних и физичких лица, а тек 0,2% путем иностраних донација.

У вези са буџетима Града Панчева, уочава се да 0,9% средстава чине средства која нису била утрошена у претходној фискалној години, док 0,5% средстава чине средства која су остала нераспоређена из претходне фискалне године. Притом, 0,5% извора средстава чине приходи

остварени продајом нефинансијске имовине у 2025. години и то у случајевима ДК „25. мај“ Долово, Дома омладине, Културни центар Панчева и Народни музеј Панчево.

Укупно посматрана расподела средстава намењених култури приказана је у Графикону 10.

Графикон 10: Расподела буџета за културу

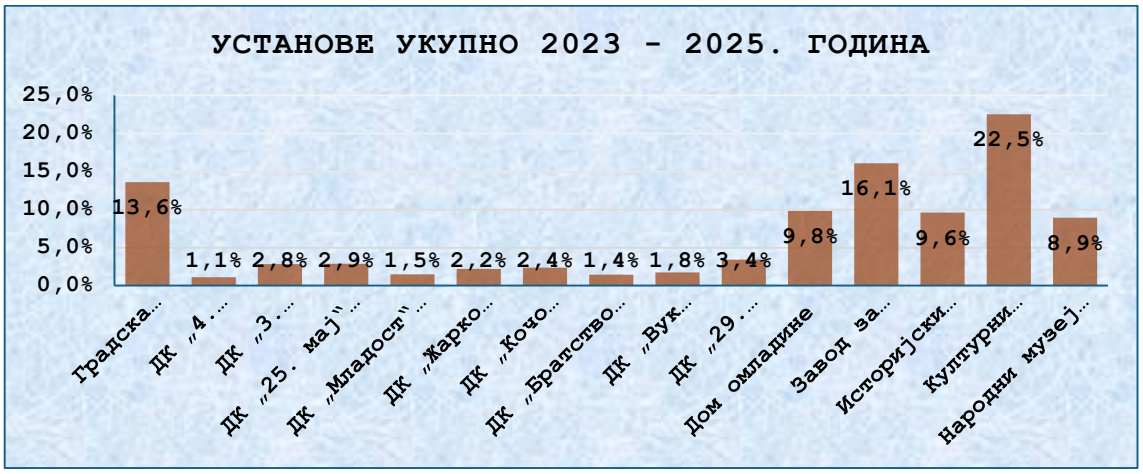

Како се из горњег Графикона види већина средстава се реализује за финансирање рада установа културе, док се за подршку пројектима које удружења грађана предлажу на годишњим конкурсима издвајало до 2% укупно намењених културним делатностима.

3.3.2 Установе културе

Учешће буџета 15 установа културе у укупно извршеним средствима Града Панчева намењених култури у периоду 2023 – 2025 приказано је у Графикону 11.

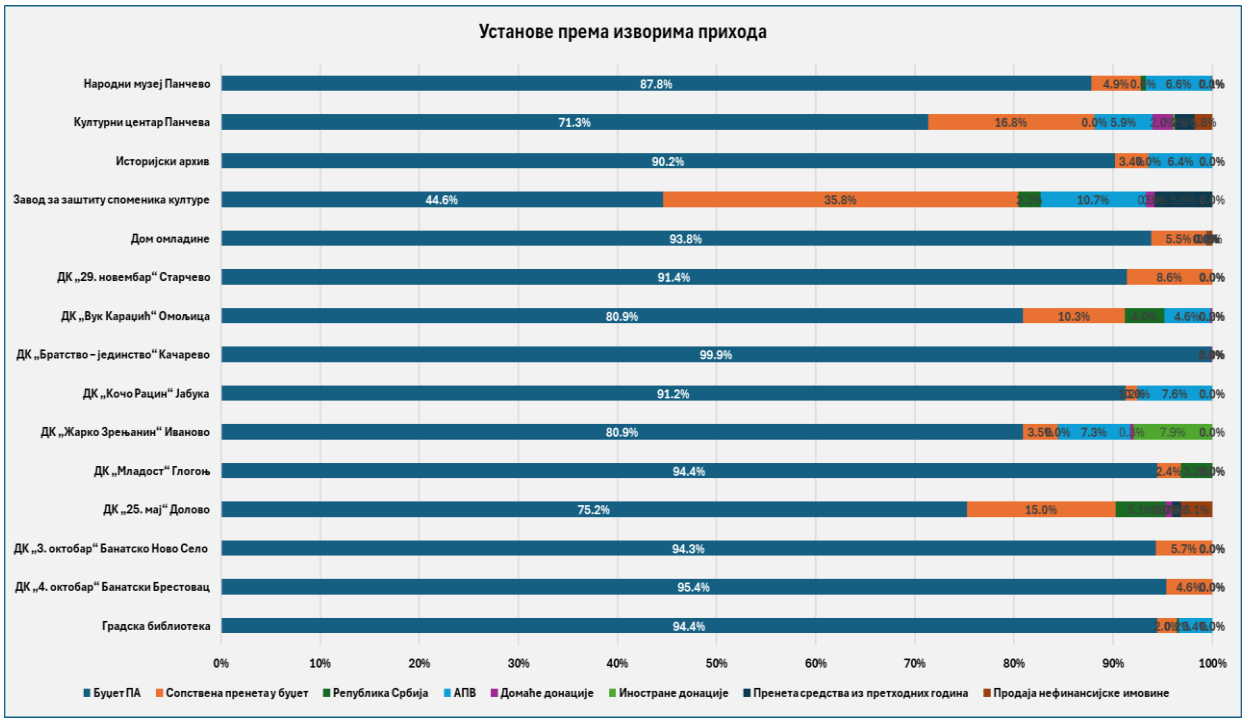
Графикон 11: Учешће установа културе у издвајањима за културу Града Панчева (2023 – 2025)

Структура остварених средстава према изворима финансирања ових установа приказана је у Графикону 12. У складу са структуром извора прихода Града Панчева који су утрошени за

подршку култури, буџет Града, сопствена средства пренета у буџет и трансфери АП Војводине представљају доминантне изворе.

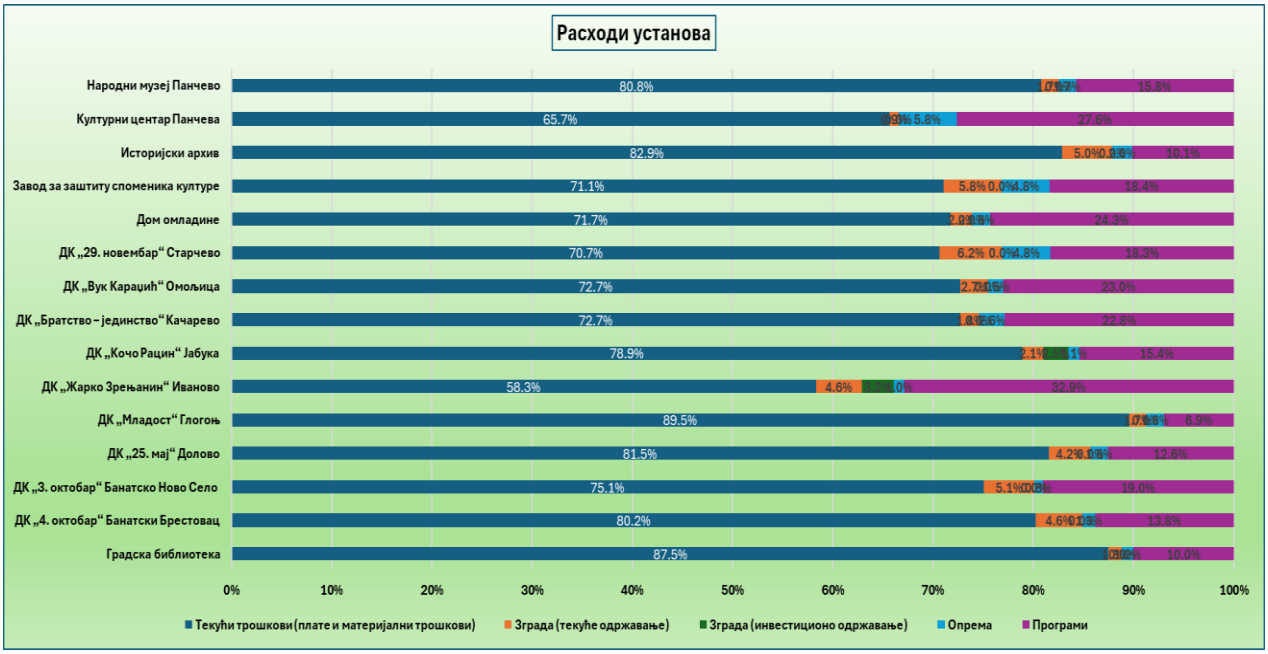
Графикон 12: Реализована средства установа културе у периоду 2023 – 2025 према изворима прихода

Како горњи графикон приказује, неке од установа су у посматраном периоду остваривале и средства од иностраних и домаћих донација. Када је реч о донацијама, иностране донације су чиниле готово 8% средстава које је у посматраном периоду остварио ДК „Жарко Зрењанин“ у Иванову, док су домаће донације чиниле 2% прихода Културног центра Панчева те скоро 1% прихода Дома омладине. Иако је учешће донација укупно посматрано маргиналан извор прихода за реализацију активности установа културе, у корелацији са подршком добијеном од стране АП Војводине уочава се да у установама културе постоје капацитети / људски ресурси чија знања и искуства омогућавају изналажење начина за увећање финансијских средстава потребних за реализацију програма.

Када је реч о расходима установа културе, како се из Графикона 13 види, највише новца одлази за текуће трошкове (плате и материјалне трошкове) установа културе.

Графикон 13: Расходи установа културе

Када је реч о расходима везаним за просторне капацитете, средства се превасходно реализују у погледу текућег одржавања зграда и објеката. У погледу инвестиционог одржавања зграда и објеката у посматраном периоду (2023 – 2025), средства су реализовали ДК „Жарко Зрењанин“ у Иванову и ДК „Кочо Рацин“ у селу Јабука.

По питању опреме, свих 15 установа културе је у посматраном периоду остварена средства усмеравало ка обнављању како административне тако и опреме неопходне за реализацију програмских активности. У ове сврхе највише средстава највише средстава су утрошили Културни центар Панчево (5,8% од буџета ове установе у посматраном периоду је утрошено за обнављање опреме), Завод за заштиту споменика културе (4,8%), ДК „29. новембар“ Старчево (4,8%), те ДК „Братство и јединство“ Качарево (2,6%). У осталим установама за унапређење опреме се издвајало између 1 и 2% остварених средстава.

Најзад, за реализацију програмских активности у посматраном периоду највише средстава су утрошили ДК „Жарко Зрењанин“ у Иванову (32,9% од буџета ове установе је утрошено на програмске активности), Културни центар Панчева (27,6%), Дом омладине (24,3%), ДК „Вук Караџић“ Омољица (23%), ДК „Братсво и јединство“ Качарево (22,8%). У посматраном периоду само је ДК „Младост“ Глогоњ за реализацију својих програмских активности утрошило мање од 10% остварених средстава (6,9%), док су у осталим установама утрошци за програмску делатност били у распону између 10 и 20% укупно остварених средстава.

3.3.3 Удружења грађана – подршка пројектима путем конкурса

Град Панчево је још 2004. године успоставио механизам пружања финансијске подршке пројектима и програмима које предлажу удружења грађана.[23] Расподела средстава почива на „Одлуци о начинима, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета града Панчева“ (Сл. лист Града Панчева бр. 2/2017) У оквиру општег позива за подршку пројектима и програма дефинисане су посебне области културних делатности. У посматраном периоду реч је о музичком стваралаштву, издаваштву, ликовним и визуелним уметностима, филму, позоришту и игри, а посебну категорију чине „остали“ у коју су сврстани интердисциплинарни пројекти који прожимају више врста савременог стваралаштва, истраживања, те пројекти од значаја за афирмацију материјалног и нематеријалног културног наслеђа. Притом, у 2024. години посебна линија конкурса је била посвећена аматерском стваралаштву. Расподела средстава у посматраном периоду 2023 – 2025 приказана је у Графикону 14.

Графикон 14: Расподела средстава на конкурсима према културним делатностима

Изузимајући категорију „Остало“, из горњег графикона се уочава да је у посматраном периоду највише средстава издвојено за подршку пројектима из области музичке уметности (19,1% учешћа у укупно расподељеним средствима 2023-2025), а затим пројектима из области издаваштва (12,1%). Средства која су само 2024. године опредељена за аматеризам чине 11,4% укупних средстава за читав посматрани период. За подршку пројектима из области ликовне и визуелне уметности издвојено је 9,9% укупних средстава, док је за пројекте из области филма, позоришта и игре реализовано 6.7% средстава опредељених за конкурсе.

[23] „Одлука о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета града Панчева“ („Сл. лист града Панчева“, бр. 2/2017)

У посматраном периоду, укупно је пријављено 167 пројеката из свих области културних делатности, при чему је, како Графикон 15 показује, у 2023. и 2025. години пријављен исти број пројеката (53), док је 2024. године на конкурсу за културу укупно пријављен 61 пројекат.

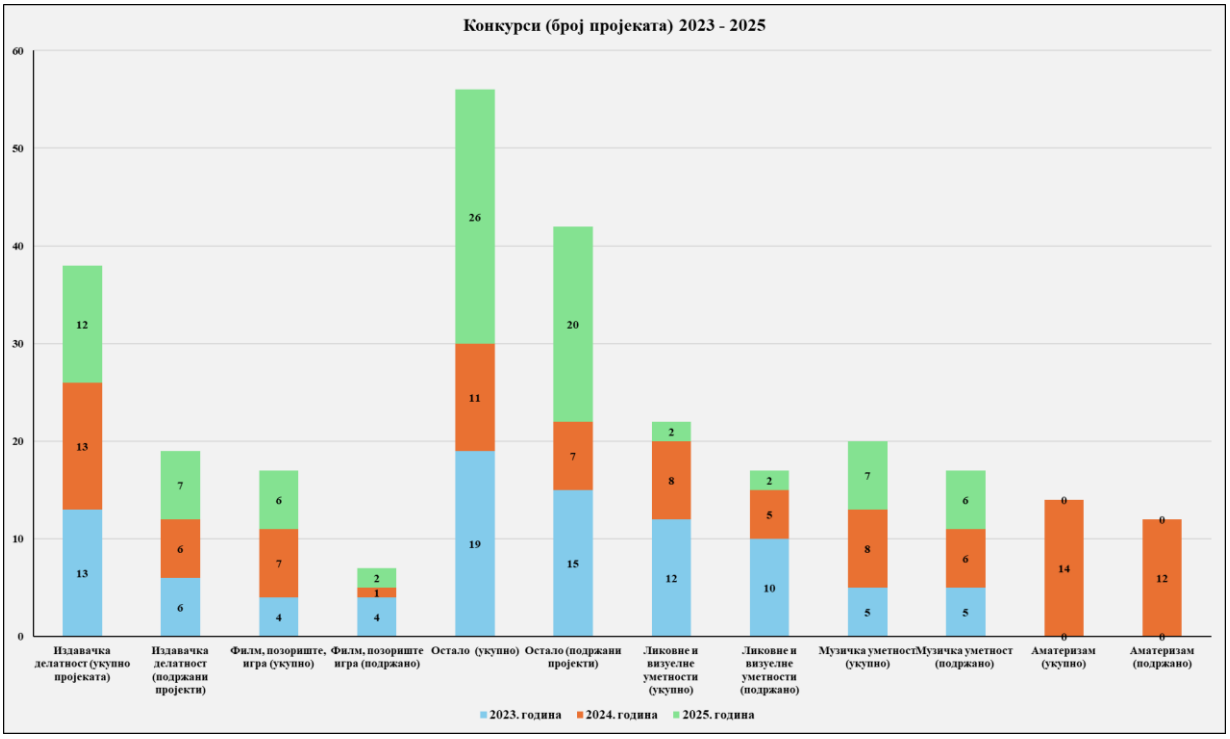
Графикон 15: Број пријављених и одобрених пројеката на конкурсима (2023 – 2025)

Из горњег графикона се види да је укупно одобрено 114 пројеката. Притом, у 2024. и 2025. години подршку је добило по 37 пројеката, док је 2023. године подржано 40 пројеката.

За разумевање процентуалног учешћа врста културних делатности у расподељеним финансијским средствима приказано у Графикону 14 важно је имати на уму број пријављених и број подржаних пројеката за сваку од области. Ти односи су приказани у Графикону 16.

Графикон 16: Однос броја пријављених и броја одобрених пројеката према врстама културних делатности

Како се из Графикона 16 види, када је реч о области „Филм, позориште, игра“ које процентуално најмање учествују у расподели средстава на конкурсима организованим у протекле три године, док су у 2023. години подршку добили сви пријављени пројекти, у наредним годинама се бележи већи број пријављених а мањи број подржаних пројеката. Такође и у области ликовних и визуелних уметности се уочава смањење како пријављених тако и подржаних пројеката. Са друге стране, у категорији „Остало“ до смањења како броја пријављених тако и броја подржаних пројеката долази 2024. године, али је те године посебну грант линију чинио аматеризам, што потврђује опажање да пројекти аматера чине и највећи број пројеката пријављених у категорији „Остало“ у 2023. и 2025. години.

3.4 Ставови грађана Панчева од значаја за развој културе

Испитивање ставова грађана у погледу развоја културе извршено је анкетним истраживањем и путем фокусираних групних интервјуа.

3.4.1 Анкетно истраживање (извод кључних налаза)[24]

Кључни налази проистекли анкетним испитивањем ставова грађана/ки Панчева од значаја за развој културе су приказани тако да се пажња најпре усмерава ка питањима везаним

[24] Пун приказ резултата истраживања као и текст упитника дати су у Прилогу 2.

за културну партиципацију, затим ка питањима која се односе на културну препознатљивост Панчева, те најзад о ставовима грађана који се односе на културну политику Града.

За разумевање ставова грађана/ки Панчева од значаја за планирање културног развитка овог Града треба подсетити да у структури испитаника преовлађују жене (70% узорка) те да у узорку преовлађују високо образоване особе: 39.7% испитаника има високо образовање, док је 22.5% њих завршило мастер / магистарске, а 2.5% испитаника/ца има завршен докторат. Средње образовање има 23.7% испитаника, док је 2,2% испитаника/ца са завршеном основном школом. Старосни распон испитаника креће се од 14 до 77 година, са просечном старошћу од 43.3 године. Притом, у узорку преовлађују запослене особе (71,8% узорка); млади су заступљени са 12,5% (од тога 7,5% су студенти/киње а 5% ученици/це), пензионери/ке чине 8% узорка, а незапослени/е 7,2%.

Имајући у виду налазе теоријских и емпиријских истраживања културне партиципације, према којима у културним активностима чешће учествују особе са вишим нивоом образовања и већим културним капиталом, структура узорка указује на могућност да су добијени одговори у већој мери карактеристични за публику која већ учествује у културном животу него за популацију која је културно неактивна. У прилог таквом тумачењу говоре и подаци о издвајањима за културне потребе: готово половина испитаника (49%) навела је да месечно за ове намене издваја до 5.000 динара или више од тог износа. Овај налаз може се посматрати као додатни показатељ релативно високог степена заинтересованости и укључености испитаника у културне садржаје и активности. Такође, оваква структура издвајања указује на постојање одређеног нивоа инвестиције у културну потрошњу, што је у литератури препознато као један од индикатора културне партиципације.

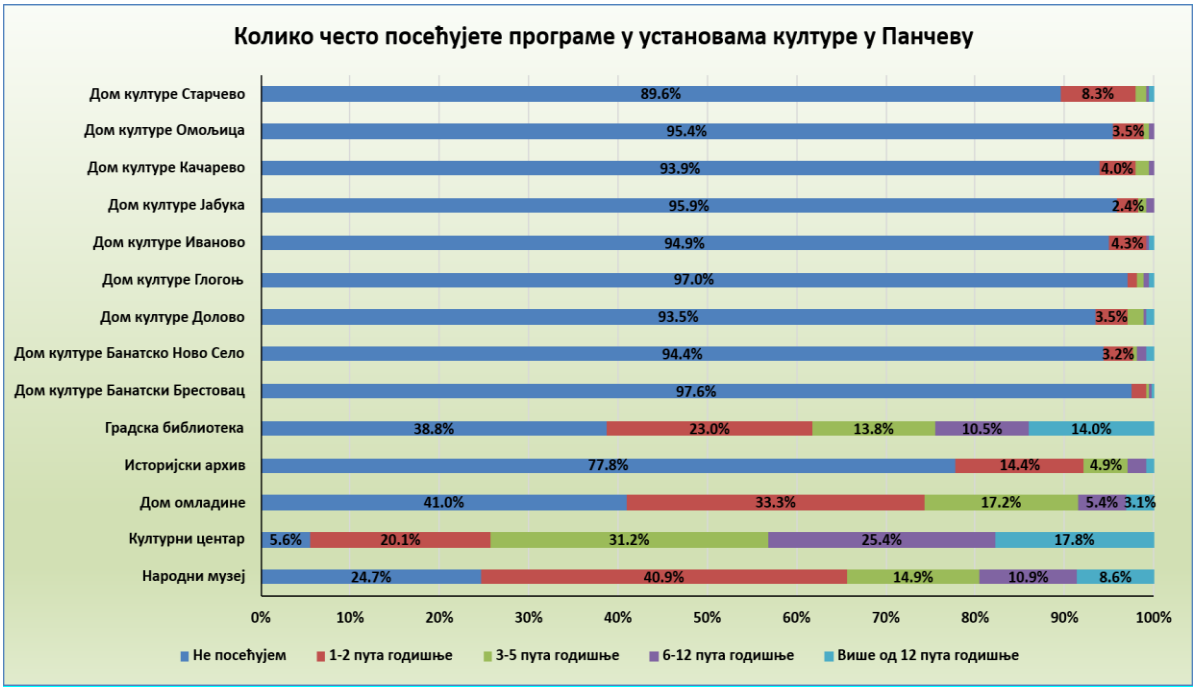
С обзиром на културну потрошњу у приватном амбијенту, треба имати на уму да је 65,7% испитаника навело да у слободно време воли да се бави неким уметничким хобијем. Превасходно је реч о бављењу неком од ликовних уметности (сликање, цртање и вајање), затим о књижевном стваралаштву (писање песми, драма, прича), потом музичким стваралаштвом (свирањем неког музичког инструмента или певањем у хору или бенду), фотографијом или дигиталним стваралаштвом, те примењеним уметностима (ручни рад, декупаж), као и сценским активностима (глума, играње у фолклору и др.). С обзиром на то, готово половина испитаника/ца сматра да у Панчеву нема довољно курсева или радионица на којима би могли да развијају своја знања и вештине у овим областима. Подаци у Графикону 17 показују које конкретно врсте оваквих садржаја недостају.

Графикон 17: Који курсеви/радионице недостају

Када је реч о учешћу у јавним културним програмима, а када је реч о посетама установама културе (Графикон 18), најчешће се посећују Културни центар, Градска библиотека и Народни музеј. Нешто је ређе пријављено посећивање програма које организује Дом омладине – неколико (3 до 5) пута годишње то учини 17,2% испитаника, док ову установу једном или два пута годишње посети трећина испитаника. Притом, готово четвртина испитаника (24,7%) не посећује Народни музеј. Такође, три четвртине испитаника не посећује Историјски архив што се може објаснити специфичношћу његове основне делатности.

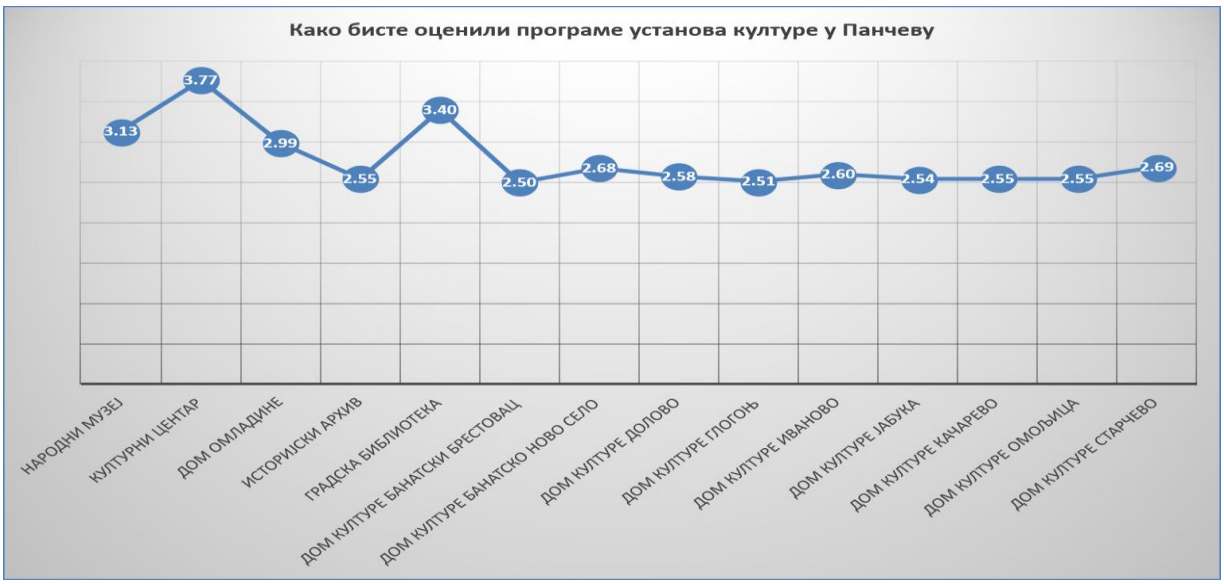
Графикон 18: Посећеност установа културе

Из података приказаних у горњем графикону уочава се да се програми домова културе у насељеним местима готово уопште не посећују. Највећу посећеност су забележили ДК „29. новембар“ у Старчеву (1,3% испитаника је навело да су програме ове установе у протеклих годину дана посетили неколико пута у протеклој години, док је 8,3% то учинило једном или два пута); ДК „25. мај“ у Долову (1,9% испитаника неколико пута у протеклој години, а 3,5% то учинило једном или два пута); ДК „Братство и јединство“ у Качареву (1,6% испитаника неколико пута у протеклој години а 4% испитаника макар једном). У фреквенцији једном до два пута у протеклих 12 месеци највише испитаника је навело посету/е ДК „Жарко Зрењанин“ у Иванову (4.3% испитаника), ДК „Вук Караџић“ у Омољици (3,5%), ДК „3. октобар“ у Банатском Новом Селу (3,2%) ДК „Кочо Рацин у Јабуци (2,4%), ДК „4. октобар“ у Банатском Брестовцу (1,6%). Најмање испитаника (1,1%) је навело да једном или два пута годишње је током протеклих 12 месеци посетило програме које организује ДК „Младост“ у Глогоњу.

У складу са фреквенцијама посећивања панчевачких установа културе су и просечне оцене програма (Графикон 19). Најбоље су оцењени програми Културног центра (просечна оцена 3,77), затим Градске библиотеке (3,4) и Народног музеја (3,13), док су програми Дома омладине добили просечну оцену 2,99. Када је реч о домовима културе оцене су прилично уједначене и крећу се од 2,5 колико је просечна оцена програма које организује ДК „4. октобар“ у Банатском Брестовцу до 2,69 колико износи просечна оцена програма које организује ДК „29. новембар“ у Старчеву. Овде треба имати на уму да ДК „4. октобар“ у Банатском Брестовцу има веома ограничене просторне капацитете што утиче на врсту програма који се у овој установи могу организовати (књижевни програми и трибине, те мање захтевне изложбе).

Графикон 19: Оцене програма установа културе у Панчеву

Иако су у глобалу програми које организују панчевачке установе културе добри, очигледно постоји потреба за унапређењима. Када је реч о домовима културе у насељеним местима, а у складу са одговорима на претходно питање посвећеног понуди домова културе, истиче се потреба како за програмском разноврсношћу тако и за повећањем броја програма, при чему у сличним процентима за сваки дом културе (око 14% испитаника) сугерисано је истраживање мишљења публике.

Када је реч о градским установама културе[25], Народни музеј Панчево би, према мишљењу готово трећине испитаника требао да повећа број програма, при чему 11,5% испитаника сматра да треба унапредити и разноврсност програма, док 13,7% испитаника сматра да би Народни музеј требао да повећа број интерактивних програма намењених деци. Притом око четвртине испитаника сматра да би Народни музеј требао да унапреди промоцију својих програма.

Културни центар Панчева би, према мишљењу готово трећине испитаника (29%) требао да повећа број програма, с тим да 16,5% испитаника сматра да треба унапредити разноврсност програма. С тим у вези 12% испитаника сматра да треба модернизовати програмску понуду. Према мишљењу 15,4% испитаника Културни центар би требао више да истражује мишљења публике, док 16,3% испитаника сматра да треба унапредити промоцију програма који се одигравају у овој установи.

Када је реч о Дому омладине, готово трећина испитаника сматра да ова установа треба да организује више програма, при чему је 13,6% испитаника навело потребу за истраживањима мишљења публике, 12,8% испитаника мисли да треба унапредити разноликост културне понуде а 11,3% испитаника треба модернизовати програме. Нешто мало више од петине испитаника (21,7%) сматра да би ова установа требала да унапреди промоцију својих програма.

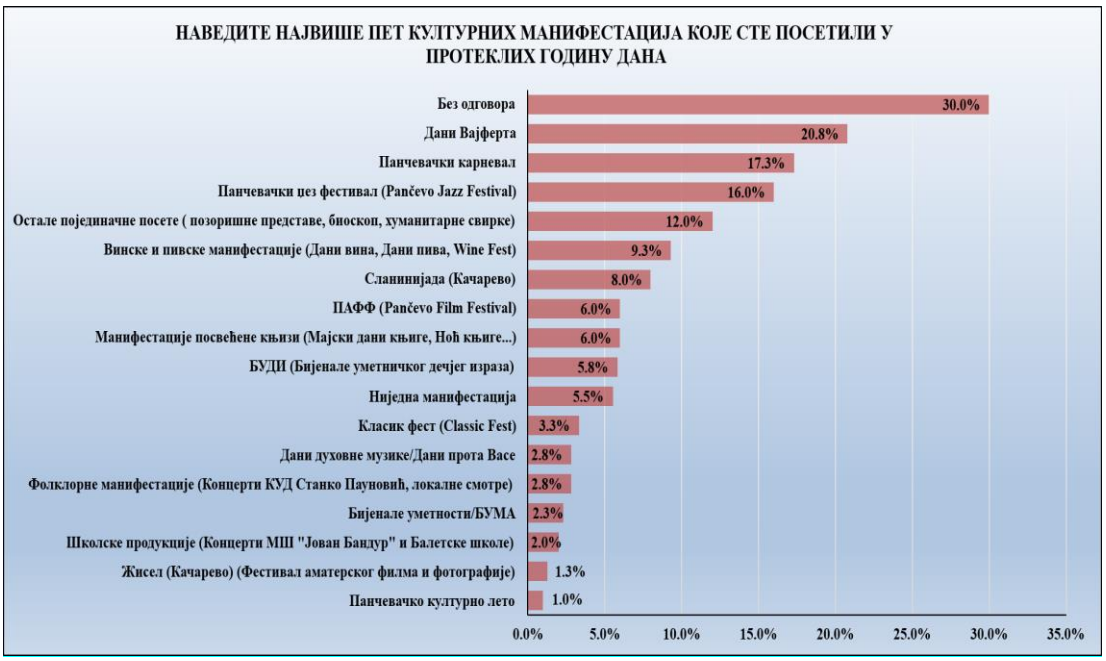
Историјски архив би према мишљењу 29,4% испитаника требао да повећа број програма, при чему 15,8% испитаника сматра да треба истраживати мишљења публике. У подједнаким процентима (по 4,5%) заступљен су мишљења да би Историјски архив требао да повећа број програма намењених деци и младима, те програма намењених старима. Готово трећина испитаника (31,8%) је мишљења да би ова установа требала да унапреди промоцију својих програма.

Градска библиотека би према мишљењу 27,5% испитаника требала да повећа број програма при чему 6,8% испитаника сматра да треба повећати број програма намењених деци и младима а 5,6% испитаника је мишљења да је потребно више програма намењених старима. Притом, исти су бројеви испитаника (по 10,4%) који сматрају да Градска библиотека треба да унапреди разноликост своје понуде те истражује мишљења публике. Готово трећина испитаника (31,4%) је мишљења да би ова установа требала да унапреди промоцију својих програма.

Културна партиципација у јавном простору подразумева и посећивање манифестација које се у Граду Панчеву одржавају. Како подаци приказани у Графикону 20 показују, у протеклих 12 месеци најпосећеније манифестације биле су „Вајфертови дани“ (посетила их је петина испитаника), затим Панчевачки карневал (17,3% испитаника), те Цез фестивал (16% испитаника). Најмање испитаника је посетило Жисел и Панчевачко културно лето (1,3% односно 1% испитаника).

Графикон 20: Посећеност манифестација (фреквенција одабира одговора)

[25] Завод за заштиту споменика културе је изузет због специфичности своје основне делатности.

Треба, пак, имати на уму да је 5,5% испитаника навело да у протеклих 12 месеци није посетило ниједну манифестацију, те да готово трећина испитаника (30%) није одговорила на ово питање.

Када је реч о оценама квалитета манифестација / које манифестације се могу сматрати репрезентативним за културу Панчева, како подаци приказани у Графикону 21 показују, то је према мишљењима више од петине испитаника Џез фестивал. Према фреквенцији одабира одговора следе „Вајфертови дани“ (20,3% испитаника), те Панчевачки карневал (17,3% испитаника).

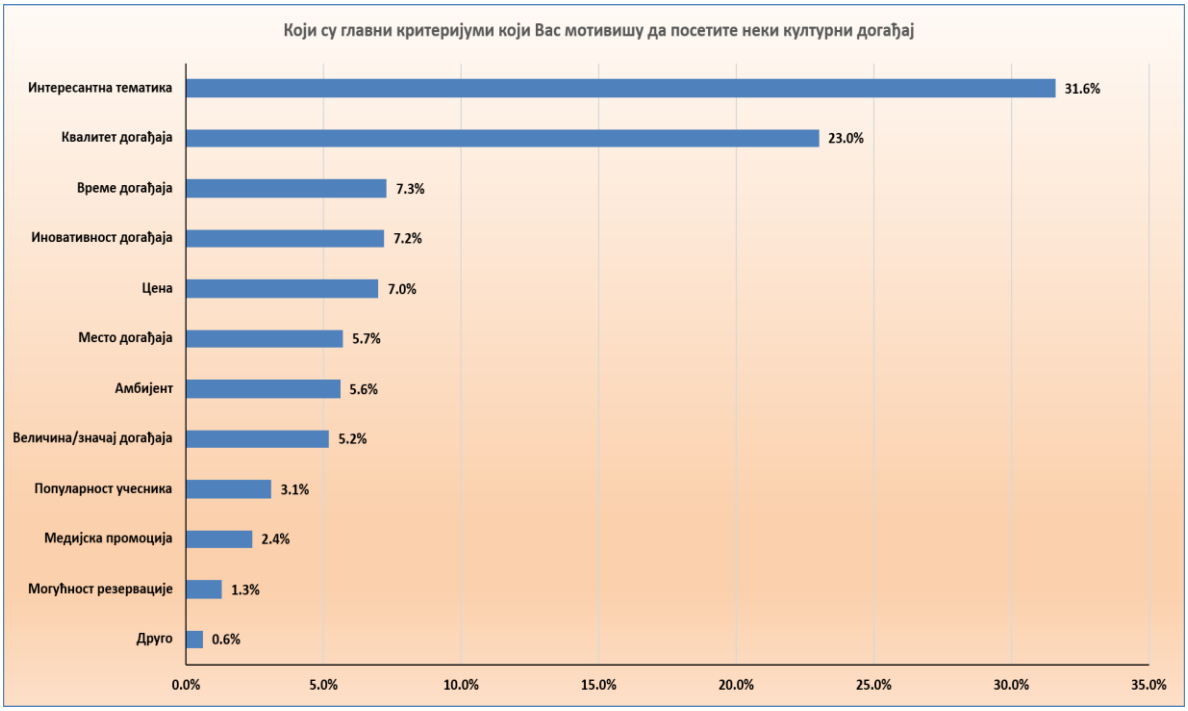
Графикон 21: Манифестације које се сматрају репрезентативним за Панчево

Укупно посматрано уочава се препознавање значаја манифестација директно или индиректно посвећених савременим уметничким изразима – у збиру готово трећина испитаника је као репрезентативну оценило овај тип манифестација: ПАФФ (8,5% испитаника), Бијенале уметности / Салон уметности (6%), филмски фестивал ЖИСЕЛ (5%) Ex-Teatar Fest (3%), књижевне манифестације попут сматра „Мајски дани књиге“, „Једна књига један град“ и „Рукописи“ (3%), „Класик фест“ (2,8% испитаника), БУДИ / Бијенале уметничког дечјег израза (7,3%).

Главни критеријуми за одлучивање о посети културном дешавању, како подаци приказани у Графикону 22 показују, су према мишљењу готово трећине испитаника (31,6%) интересантност тематике, док је за нешто мало мање од четвртине испитаника (23%) то квалитет догађаја. Време догађаја је критеријум за 7,3% испитаника док је приближно сличан проценат испитаника којима је иновативност догађаја. Место догађаја и амбијент у коме се догађај одиграва су критеријуми за 5,7% односно 5,6% испитаника. У нешто мањем проценту (5,2% испитаника) критеријум за одлучивање посети културном догађају је величина односно значај догађаја, док је за 3% испитаника важан критеријум популарност учесника. Медијска промоција је значајна за 2,4% испитаника док је за 1,3% њих то могућност резервације карата.

Графикон 22: Критеријуми за посету културном дешавању

С обзиром на омиљене начине на које грађани/ке Панчева који су се одазвали истраживању проводе слободно време, како подаци приказани у Графикону 23 показују, према мишљењу 67,5% испитаника/ца, њих нема довољно.

Графикон 23: Заступљеност програма које грађани/ке Панчева воле у културној понуди Града

Готово петина испитаника (19,8%) сматра да понуда задовољава њихове потребе. На ово питање није знало да одговори 12,8% испитаника.

Када је реч о програмима којих треба да има више, како Графикон 24 показује превасходно је реч о позоришним представама и музичким концертима. У случају позоришних представа њих треба да има више према мишљењу 44,1% испитаника, док 41,8% испитаника сматра да треба да буде више музичких програма и концерата.

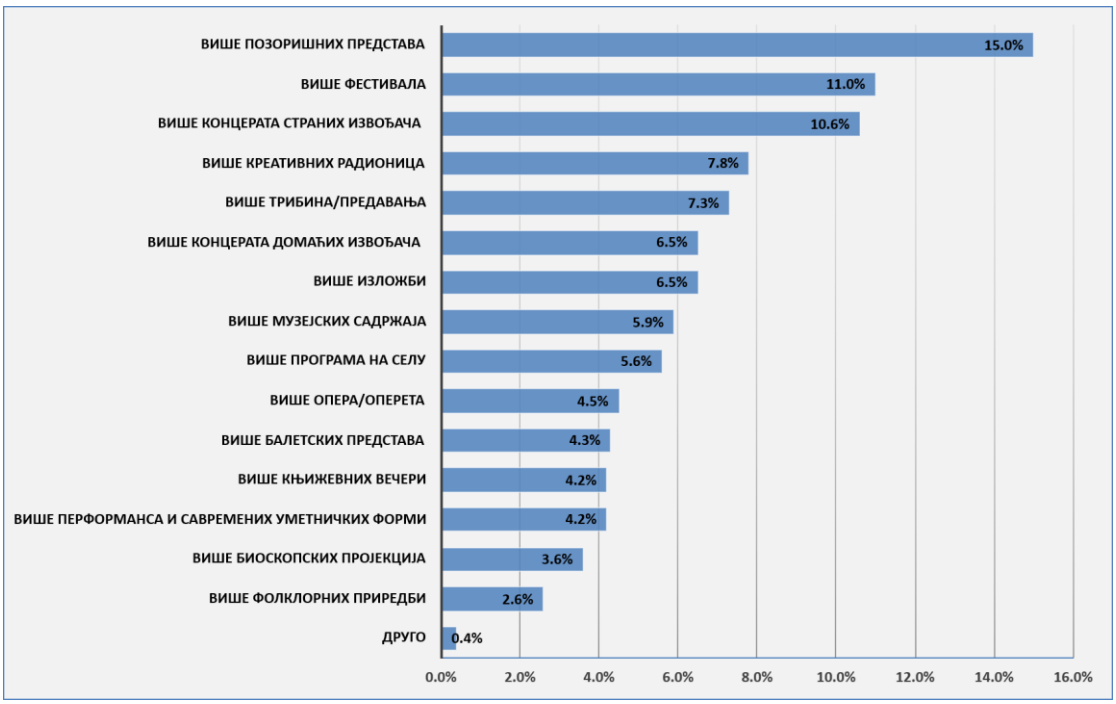
Графикон 24: Којих програма треба да има више у културној понуди Панчева

(према преференцијама у провођењу слободног времена)?

Конкретније, како подаци у Графикону 25 показују да 15% испитаника сматра да треба да буде више позоришних представа, 11% њих сматра да треба да буде више фестивала, а 10,6% да треба да буде више концерата страних извођача. У вези са извођачким уметностима, 6,5% испитаника сматра да треба да буде више концерата домаћих извођача, док је 4,5% испитаника навело опере и оперете, а 4,3% испитаника балетске представе. Такође, 4,2% испитаника сматра да треба да буде више перформанса и савремених уметничких форми. Када је реч о традиционалним извођачким уметностима, 2,6% испитаника сматра да треба да буде више фолклорних приредби.

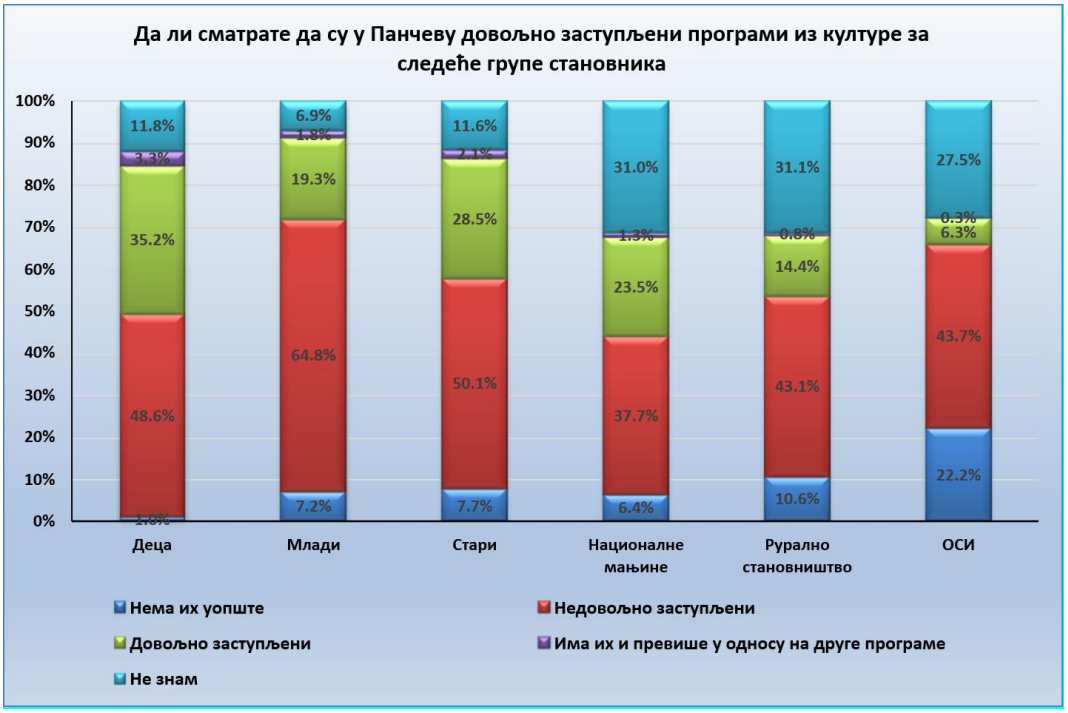
Графикон 25: Културни садржаји којих треба да има више у културној понуди

Значајно је указати да више од 7% испитаника сматра да треба да буде више радионица, те трибина и предавања (7,8% односно 7,3% испитаника). У вези са излагачким делатностима, потребу за више изложби је исказало 6,5% испитаника, док је 5,6% испитаника мишљења да треба да буде више музејских садржаја. Потребу за већим бројем књижевних вечери изразило је 4,2% испитаника, док је потребу за унапређењем биоскопске понуде навело је 3,6% испитаника. Према мишљењу 5,6% испитаника треба да буде више програма у селима.

У контексту културне понуде важно је указати и на опажања која се односе на заступљеност програма за различите друштвене групе (децу и младе, старе, националне мањине, рурално становништво и особе са инвалидитетом). Према подацима приказаним у Графикону 27, генерално недовољно су заступљени програми за све наведене друштвене групе. Пре свега реч је о програмима за младе за које 64,8% испитаника сматра да нису довољно заступљени у културној понуди Панчева, а половина испитаника сматра да у културној понуди Панчева нису довољно заступљени програми за суграђане у трећем добу. Према мишљењу 48,6% испитаника недовољно су заступљени програми за децу, док у приближно сличним процентима испитаника (43,7% и 43,1%) у културној понуди нису довољно заступљени програми за особе са инвалидитетом односно рурално становништво. Када је реч о програмима за припаднике националних мањина, они у културној понуди Панчева нису довољно заступљени према мишљењу 37.7% испитаника. Притом, нешто мало више од петине испитаника (22,2%) сматра да програма приступачних особама са инвалидитетом уопште ни нема, а 10,6% испитаника то мишљење дели када је реч о програмима у руралним срединама (насељеним местима). Ови подаци сугеришу потребу за унапређењем приступачности превасходно установа културе у којима се програми одржавају чак и када их организују нпр. КУД-ови и удружења грађана, као и унапређењима програма у домовима културе. Значајно је указати да више од трећине испитаника сматра да ипак има довољно програма за децу, док мало више више од петине испитаника сматра да има довољно програма за младе. Такође, око четвртине испитаника сматра да у културној понуди Панчева има довољно програма за припаднике националних мањина.

Графикон 27: Заступљеност културних програма за друштвене групе

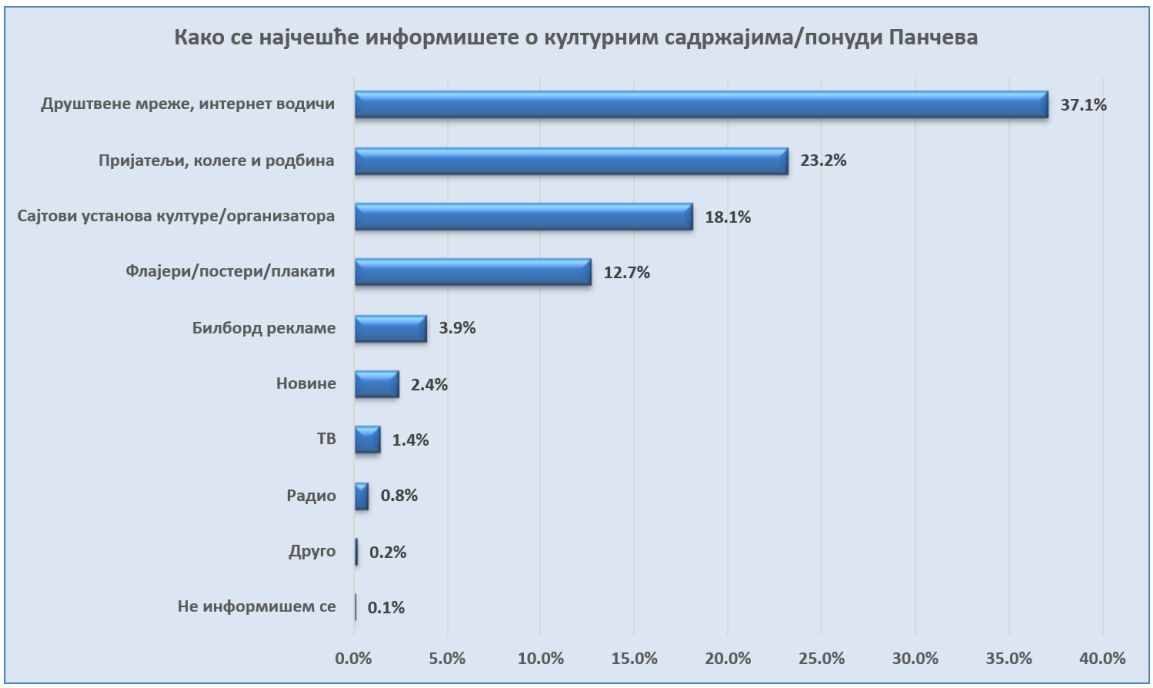

Укупно посматрано, грађани/ке Панчева су били замољени да на скали од 1 (најлошије) до 5 (најбоље) оцене своје задовољство учесталошћу културних програма. Просечна оцена по овом питању је 2,8 што говори да су грађани/ке Панчева који су се одазвали истраживању више незадовољни него задовољни учесталошћу културних дешавања у њиховом граду.

Такође, грађани/ке Панчева су били замољени да на скали од 1 (најлошије) до 5 (најбоље) оцене квалитет културних програма. Просечна оцена по овом питању је 3,1, што говори да преовлађује мишљење да је квалитет програма добар, мада очигледно постоји потреба за унапређењима.

Најзад, у вези са питањима културне партиципације за стратешко планирање развоја културе важно је имати на уму податке који се односе на информисаност о културној понуди Града. По питању доступности информација, већина испитаника сматра да су оне доступне – 57,3% испитаника сматра да су углавном доступне, док 16,5% њих сматра да су увек доступне. Притом, индикативно је да је нешто више од четвртине испитаника (26,3%) навело да тешко долази до информација о културним дешавањима. С тим у вези треба имати на уму начине на које се најчешће долази до информација. Како Графикон 28 показује, најчешће је реч о друштвеним мрежама – оне представљају извор информација за 37,1% испитаника, док се 23,2% њих информише преко пријатеља, колега и родбине.

Графикон 28: Начини информисања о културним дешавањима у Панчеву

По питању унапређења промоције културне понуде тек 1,5% испитаника сматра да су постојећи начини промоције задовољавајући. Како би се унапредила промоција културних садржаја у Панчеву, како подаци приказани у Графикону 29 показују, 13,6% испитаника сматра да је потребан посебан портал посвећен култури. С тим у вези 8,2% испитаника сматра да недостаје апликација за мобилне телефоне. У вези са онлајн каналима информисања, 12,8% испитаника сматра да треба да има више објава на друштвеним мрежама, а по мишљењу 8% испитаника недостају објаве на сајтовима установа и организатора културних програма. (Графикон 10).

Графикон 29: Који видови промоције културних садржаја највише недостају

По питању аналогних видова промоције, према мишљењу 7,1% испитаника потребно је више плаката у граду, а према мишљењу 4,6% испитаника требало би да буде више билборда. Притом, 4,2% испитаника сматра да треба унапредити креативне начине промоције (нпр. јавна читања, перформанси и сл.). Промовисање културних програма путем телевизије, радија и новина се у много мањој мери перципира као начин за унапређење информисаности грађана/ки Панчева о културним програмима у њиховом граду.

С обзиром на то да је култура од кључне важности за развој идентитета али и позиционирање града грађани/ке Панчева су били замољени да сами упишу по чему је Панчево препознатљиво. Сумирајући те одговоре према учесталости навођења, како је приказано у Графикону 30, готово половина испитаника (48,8% њих) је навела Вајфертову пивару. Уопште непокретно културно наслеђе (како индустријско тако и архитектонско) чини Град препознатљивим по мишљењу 11% испитаника. Притом, 6,8% испитаника као препознатљивост Панчева види сакрално наслеђе док 2% испитаника сматра да је Панчево препознатљиво по свом археолошком наслеђу. Према мишљењу нешто мало више од петине испитаника (21%) упечатљивост Панчева се огледа у културним и туристичким манифестацијама, док Тамиш, како светионици на овој реци тако и кеј чине Панчево препознатљивим према мишљењу 16,3% односно 16% грађана/ки Панчева који су се одазвали истраживању.

Графикон 30: Најупечатљивија одлика Панчева

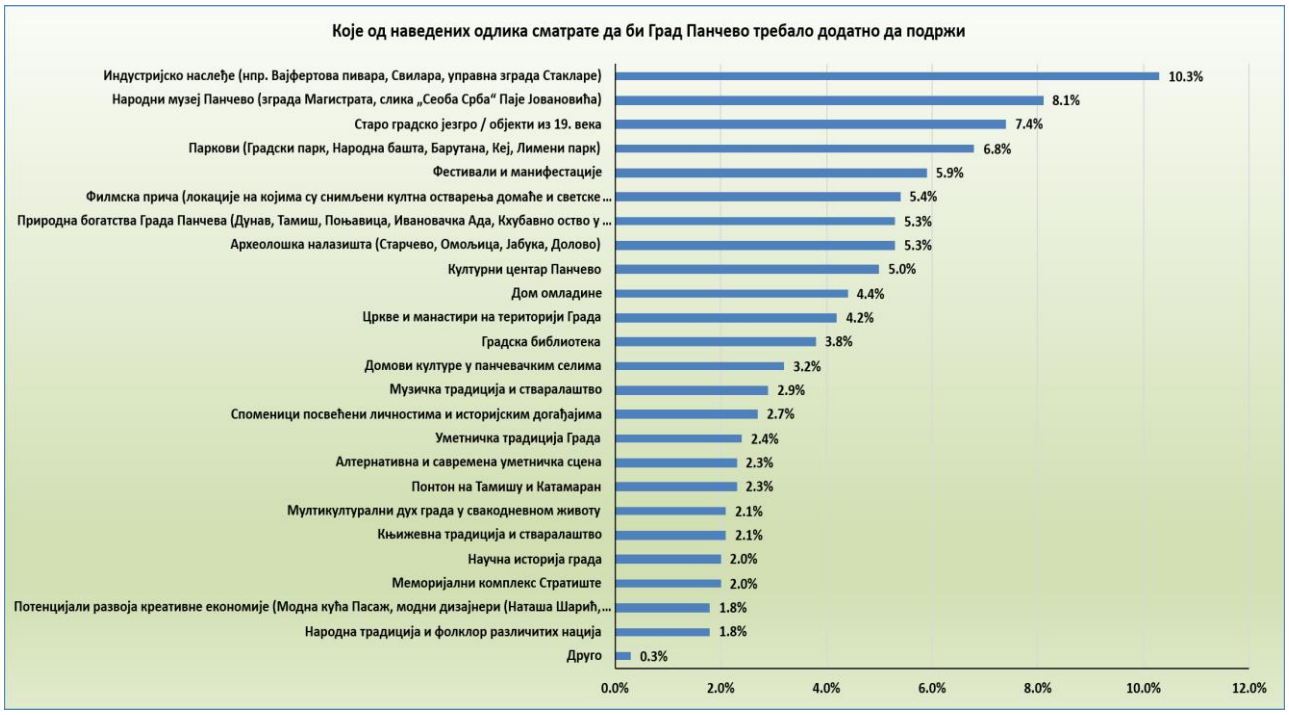

Уочава се да 12,2% испитаника као препознатљивост Панчева навело „културу, уметност и урбану сцену“. Реч је о категорији која сублимише препознавање савременог уметничког стваралаштва при чему су описи „Rock, филм и позориште“ најчешће помињане речи.

У складу са тим, како подаци приказани у Графикону 31 показују, преовлађује мишљење да Град Панчево треба да се стара о заштити и очувању културног наслеђа. Наиме, 10,3% испитаника сматра да треба подржати заштиту и очување индустријског наслеђа (нпр. Вајфертова пивара, Свилара, Стаклара), али и друге објекте културног наслеђа (Народни музеј (зграда Магистрата), старо градско језгро и објекте у њему из 19. века). У вези са наслеђем,

1,8% испитаника сматра да треба више подржати народну традицију и фолклор свих заједница које живе на територији Града. Притом, 2,1% испитаника/ца сматра да више треба подржавати мултикултурални дух града у свакодневном животу.

Графикон 31: Одлике Панчева које Град треба да подржава

Када је реч о савременом стваралаштву, према мишљењу 5,4% испитаника треба подржати филмску „причу“, односно локације на којима су снимана значајна дела домаће и светске кинематографије. Према мишљењу 2,4% испитаника већу подршку треба да има уметничка традиција, док је 2,3% њих мишљења да више треба подржати алтернативне и савремене уметничке сцене. Културни центар Панчева и Дом омладине треба да имају већу подршку према мишљењима 5% односно 4,4% испитаника. Домови културе у насељеним местима треба да имају већу подршку по мишљењу 3,2% испитаника. У вези са креативним индустријама 1,8% испитаника сматра да већу подршку требају да имају панчевачки модни дизајнери. Књижевна традиција и књижевно стваралаштво треба да има већу подршку према мишљењу 2,1% испитаника, док 3,8% њих сматра да већу подршку треба да има Градска библиотека.

Према мишљењу 6,8% испитаника пажњу треба посветити градским парковима, Народној башти и уређењу кеја и градских шеталишта. Природна богатства попут Дунава, Тамиша, Поњавице, Ивановачке аде и др. треба да буду више подржана по мишљењу 5,3% испитаника.

Панчево је град у коме су рођене или део живота провеле многе личности од значаја за науку, уметност, културу и привреду земље и региона. Најзначајнијим личностима за идентитет Панчева се сматрају Ђорђе Вајферт, Урош Предић и Небојша Глоговац, а затим Михаило Пупин, Јован Јовановић Змај, Прота Васа Живковић, Милош Црњански, Мирослав Мика Антић, Исидора Секулић, Паја Јовановића и Јован Бандур.

У вези са знаменитим личностима треба, пак, имати у виду да петина испитаника на ово отворено питање није одговорило или написало да не знају да наведу неку за идентитет града знаменити личност.

Грађани/ке Панчева су били замољени да сами наведу шта, по њиховом мишљењу, представља симболе Панчева. Према фреквентности навођења систематизованих у Графикону 32, најзначајнијим симболом Панчева 37,5% испитаника је навело светионике на Тамишу, а 24% њих Вајфертову пивару. Петина испитаника је као симбол града навело Тамиш (Тамишки мост и кеј). Сакрални објекти (цркве и манастири) представљају симболе града према мишљењу 12% испитаника, док је 8,5% њих навело историјску архитектуру (старо градско језгро, зграда Магистрата и др.). Народна башта и градски парк су симбол Панчева према мишљењу 7% испитаника, док је 3,2% њих навело индустрију (Рафинерија, Азотара) при чему је у вези са тим у неким одговорима референсано на „историју загађења“. У истим проценту (3,2%) су навођени култура, уметност и филмска „прича“.

Графикон 32: Симболи Панчева

У вези са културном политиком града, критични однос испитаника/ца према положају културе у Панчеву огледа се у томе да више од три четвртине испитаника (79,8%) сматра да култури треба да се посвећује већа пажња у односу на друге области. Приоритети у стратешком развијању културе Града Панчева како подаци у Графикону 33 говоре, према мишљењу петине грађана/ки Панчева који су се одазвали истраживању стратешки циљ треба да буде неговање традиције и очување културног наслеђа.

Графикон 33: Стратешки циљеви развоја културе у Панчеву

Опремање/реновирање/реконструкција установа и других простора културе би требао да буде стратешки циљ према мишљењу 17,8% испитаника. У истим бројевима (по 8,6% испитаника) стратешко планирање развоја културе треба да укључи повећање културних програма, као и изналажење других простора за културне садржаје. Неговање савременог стваралаштва и подстицање уметничке продукције би требао да буде стратешки циљ према мишљењу 7,4% испитаника.

Према мишљењу 6,8% испитаника важан стратешки циљ би требао да буде развој културног образовања у школама.

Међу стратешким циљевима према мишљењу 8,3% испитаника треба да буде повећање разноврсности културних програма тако да буду обухваћене све друштвене групе, с тим да је према мишљењу 5,9% испитаника битно развијати разноврсност и према типовима програма (књижевни, филмски, позоришни, итд.). Притом, према мишљењу 2,5% испитаника важно је стратешко планирање програма тако да они буду усклађени са потребама публике, док се у приближно сличним процентима (2,4% односно 2,3% испитаника) наводило веће акцентовање културног туризма, односно већа промоција културних програма.

Културном развитку би према мишљењу 4,3% испитаника допринело оснивање нових установа културе.

Најзад, грађани/ке Панчева су били замољени да изнесу своја опажања и предлоге од значаја за развој културе у Панчеву. На основу софтверске квалитативне анализе предлога и коментара грађана, издваја се неколико кључних, стратешких праваца и јасних захтева јавности за даљи развој културе у Панчеву:

→ **Ревитализација простора и индустријског наслеђа:** Ово је најчешћи конкретан предлог грађана. Највећи фокус је на хитној обнови *Вајфертове пиваре* и њеном претварању у мултифункционални културни центар. Такође, грађани у великој мери предлажу пренамену *Старог затвора* у савремени културно-образовни хаб, као и искоришћавање простора

садашње Аутобуске станице за потребе Музичке и Балетске школе и изградњу модерне концертне дворане. Често се помињала и обнова отвореног биоскопа / летње позорнице;

→ **Потреба за професионалним Градским позориштем:** Грађани истичу као велики апсурд то што град величине Панчева, са толико академски образованих глумаца и уметника, нема своје стално професионално позориште. Постоји снажан захтев за оснивањем институције позоришта која не би зависила искључиво од гостујућих представа из Београда;

→ **Комуникација, координација и маркетинг:** Многи испитаници наглашавају озбиљан проблем са информисањем – програми се слабо рекламирају на друштвеним мрежама и у јавном простору, па грађани за њих сазнају тек када се заврше. Такође се скреће пажња на лошу координацију међу самим установама културе, због чега се дешава да квалитетни програми буду заказани у истом термину;

→ **Програми за младе и децентрализација (села):** Постоји велики јаз у понуди за децу између 13 и 18 година. Предлаже се отварање омладинских клубова и увођење модернијих садржаја (дигитална продукција, фотографија, улична уметност, стрип радионице) уместо класичних курсева. С друге стране, истиче се потреба за „истргањем“ сеоских домова културе из монополизованих сфера и њихово оживљавање кроз квалитетне едукативне и креативне трибине;

→ **Деполитизација и стручност у управљању:** Значајан део грађана је врло отворено изразио критику према тренутном начину управљања. Главна порука је да на чело установа културе морају доћи стручни људи од интегритета, а не партијски кадрови, те да се новац на градским конкурсима мора додељивати транспарентније, а не за „јефтину и вашарску забаву“;

→ **Брендирање кроз историју и филм:** Предлаже се боље коришћење историјског потенцијала Панчева (нпр. чињеница да је Ханс Кристијан Андерсен боравио у граду, покретање филмских тура на отвореном због великог броја култних филмова који су овде снимљени, те јачање књижевне сцене и заштите старе архитектуре у центру града).

3.4.2 Фокус групе[26]

У функцији стицања дубљих увида у мишљења различитих група грађана/ки Панчева дискусије у све четири напред описане фокус групе су пратиле општи оквир разговора, с тим да су степени знања и искустава учесника обликовали ток дискусија, те потребу за постављањем потпитања.

Према мишљењу младих Панчеваца, Панчево је „златна средина“ – град који нуди стабилнији и мирнији живот од Београда. Учесници свих фокус група се слажу да Панчево има пуно потенцијала које треба прилагодити савременим, дигиталним потребама нових генерација, не заборављајући потребе најстаријих суграђана.

У складу са одговорима грађана у анкетном истраживању, али и могућностима и претњама на које су указивали представници установа и удружења у култури, и учесници у разговорима фокус група су као највеће препознатљивости Панчева истакли индустријско наслеђе, фестивале, Тамиш, Народни музеј и археолошка налазишта. У разговорима учесника у све четири фокус групе значајна пажња је посвећена мултикултуралности – суживот

[26] Видети Прилог 3

различитих националних мањина, дељење и доброг и лошег, види се као велика вредност коју треба афирмисати.

Ревитализација објеката културног, нарочито индустријског, наслеђа се види у вези развоја културно-туристичке понуде, али чак и више у функцији подстицања савременог стваралаштва јер би тренутно запуштени објекти могли бити простор за стварање и промоцију нових уметничких остварења. Међутим, истиче се и веома слабо познавање локалне историје – личности и догађаја који су директно или индиректно обликовали културни идентитет Панчева и његових грађана. Са тим у вези значајно је указати на опажања учесника у ФГ I, II и IV да је преношење знања о наслеђу од суштинске важности за будућност, за саме Панчевце и сам Град.

У вези (нематеријалног) културног наслеђа, живе културе, на основу дискусија нарочито у ФГ III и ФГ IV, охрабрујуће је интересовање младих за одржавање традиционалних пракси као што су сеоске славе. Такође, охрабрујући су и напори да се елементи нематеријалног културног наслеђа пописују у блиској сарадњи (сеоских) установа културе и удружења.

Када је реч о културној понуди, већ набрајања културних манифестација, указвање на програмске активности установа културе, те активности удружења, показују да је понуда велика и разноврсна. Међутим, кроз разговоре у све четири фокус групе провејавала су опажања о недовољној или неадекватној информисаности о културним активностима. Стога се и јавља идеја „Сајма културе“ као догађаја који превасходно грађанима омогућава да се директно упознају са радом установа и удружења у култури, те учествују у активностима које би их инспирисале да се укључе у програме које осмишљавају и реализују установе и удружења у култури.

Одговори на питања предлога, шта би Градска управа а шта би установе културе могли да учине на плану стратешког развијања културе у Панчеву, заправо су заокружила опажања изнета у претходним групама питања.

Сумирано, и Градска управа и установе треба да активно развијају сарадњу: међуресорну (нарочито култура-образовање-туризам) и интерсекторску (установе и удружења). Иако се у разговорима свих фокус група сарадња са установама и Градском управом генерално позитивно оцењује, истицало се и да сарадња, да не би била декларативна него плодотворна, стално мора да се развија. Стога је важно умрежавање и константна размена информација, идеја и искустава. Значајни су примери који показују да се кроз сарадњу јавног и цивилног сектора долази не само до развоја програма и пројеката већ и до сазнања која су од значаја за унапређења амбијента у којима се култура развија (нпр. Дом културе у Старчеву). У том смеру је и предлог „Сајма културе“ као прилике за размене и укључивање заинтересованих грађана.

Од кључне важности се, пак, перципира повезивање културе и образовања, односно јачање сарадње установа и удружења у култури са школама а нарочито на афирмацији локалне историје. У том смеру индикативн је исказ „Ми то треба пре свега да радимо због себе, да наша деца знају о граду у коме живе“ који се (додуше у неколико различитих, генерацијски прилагођених, формулација) могао чути у разговорима свих фокус група.

То не умањује, већ напротив допуњује, важност сарадње културе и туризма на креирању и пласирању садржаја чији је циљ да посетиоце Панчева упозна са различитим аспектима културе у Панчеву. У погледу развоја културно-туристичке понуде предложене су активности креирања културних експедиција и едукације специјализованих водича.

Најзад, примена комуникационих технологија се перципира двоструко, али не искључиво. Са једне стране нарочито друштвене мреже се виде као кључан канал за пласирање информација о садржајима и активностима установа. У том смеру се помињало и потенцијално

ангажовање инфлуенсера, односно особа које су развиле онлајн програме кроз које промовишу различите садржаје. Са друге стране стране је продукција дигиталних садржаја од стране установа и удружења – приближавање културног наслеђа и савременог стваралаштва кроз нпр. виртиелне туре и видео игрице доступне на телефонима или на другим уређајима. У том смеру је било речи и о могућностима укључивања ИТ сектора и дизајнера, мада начелно, без конкретније спецификације.

4 Унапређење културе у Панчеву – визија

Чланови Стручног тима за израду Плана развоја културе Града Панчева културу препознају као један од темеља на којем се гради економски и друштвени развој. Она, као кључни чинилац, доприноси изградњи новог, јединственог идентитета, који се базира на вредностима: равноправности, солидарности и креативности. У разговорима који су пратили спровођење активности на изради Плана чланови Стручног тима су у многоме делили мишљења која су њихови сугрђани изнели како у анкетном истраживању тако и у интервјуима а када је реч о културној препознатљивости Панчева наглашавајући:

- Индустријско наслеђе (Вајфертова пивара, Свилара, Црвени магацин, Светионици, Железничка станица Панчево);
- Тамиш и Дунав (Тамишки кеј, катамаран и светионици, Иванковачка Ада, Поњавица, Бела стена, Јабуков цвет);
- Сакралне објекте (Црква Успења Пресвете Богородице, Преображенска Црква, Римокатоличка Црква Светог Карла Боромејског, Црква Свете Ане, Евангелистичка Црква, манастир Војловица, Храм Светог Саве);
- Тргове (Трг краља Петра Првог, Трг слободе, Гимназијски трг, Трг пред старом болницом);
- Филмске локације у Панчеву;
- Градски парк и Народну башту;
- Алтенативна и експериментална уметничка сцена (стрип, „Екс театар фест“, музичка сцена);
- Народни музеј, Културни центар Панчева, Дом омладине;
- Културне и туристичке манифестације и фестивали. (између осталог: „Вајфертови дани“, „Џез фестивал“, „ПАФ“, „Жисел“, Фестивал малих тамбурашких састава и Фестивал акустичне рок гитаре у Старчеву, Међународни фестивал хумора и сатире „Жаока" у Качареву, Сланинијадаа у Качареву, Штрудлијада у Долову, манифестација „Дани Румуна“ у Банатском Новом Селу, Дечији позоришни фестивал и Дечја колонија у Јабуци, Жетелачки дани у Војловици, Дани духовне музике, Мајски дани књиге, Фото сафари, Салон уметничке фотографије и Међународни фестивал хармонике „Златна дирка“ у Иванову, „Дани вина“ у Народној башти, Дани Рома, „Дани породице“ у Омољици, „Дани Проте Васе“, Класик фест, Ethno.com фестивал, Панчево град игре).

Имајући у виду како непосредна искуства у раду установа тако и константну комуникацију са разноврсним актерима друштвеног живота у Панчеву идентификоване су и најзначајније промене које се у наредном периоду, до 2030. године желе постићи:

- унапређење рада установа културе и њихово умрежавање;

- оснаживање удружења у култури;
- унапређење синергије установа и удружења у култури;
- јачање сарадње културе, образовања и туризма;
- афирмација културних садржаја у Панчеву и његовим насељеним местима;
- унапређење информисаности о културним програмима и панчевачком културном наслеђу;
- развој мултикултуралних програма намењених различитим друштвеним групама (деца, млади, особе са инвалидитетом).

Сходно томе формулисана је следећа изјава визије Панчева 2030. године:

Панчево је мултикултуралан и отворен град који кроз очување културног наслеђа и подстицање савременог стваралаштва унапређује квалитет живота грађана, јача заједништво и афирмише културу као покретача одрживог друштвеног развоја.

Жељено стање садржано у визији остварује се кроз један општи и пет посебних циљева.

5 Унапређење културе у Панчеву – циљеви

5.1.1 Општи циљ

Општи циљ који се настоји остварити у наредном периоду усмерен је ка оснаживању културе као кључног фактора одрживог развоја Града Панчева:

Развити фундаменте културне политике Града кроз синергију свих заинтересованих страна

Остваривање општег циља ће се пратити кроз следеће индикаторе:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Унапређени капацитети за развој куллтуре у Панчеву	Број (програма / учесника)	Извештаји Градске управе
Ревитализовано културно наслеђе	Број (ревитализованих и обележених објеката непокретног културног наслеђа, као и евидентираних елемената нематеријалног културног наслеђа)	Извештаји Градске управе
Унапређена подршка развоју савременог стваралаштва	Број (уметника / програма / учесника)	Извештаји Градске управе
Унапређена интерсекторска, међуресорна и међународна сарадња	Број (програма / учесника)	Извештаји Градске управе

Унапређена промоција културе Града Панчева	Број (програма / учесника)	Извештаји Градске управе

5.1.2 Посебни циљеви

Посебни циљеви су усмерени ка јачању капацитета за развој културе; заштити, очувању и промоцији културног наслеђа; развоју савременог стваралаштва; унапређењу интерсекторске, међуресорне и међународне сарадње; те унапређењу промоције културе Панчева.

Посебан циљ 1: Ојачати капацитете за развој културе

Овај циљ је дефинисан имајући у виду идентификоване потенцијале Панчева али и потешкоће у њиховој активацији посебно у контексту учешћа културе у остваривању одрживог развоја Града.

Остваривање овог циља ће се пратити према следећим индикаторима:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Ревидирани прописиГрада Панчева у области културе	Број предложених измена и допуна.	Извештај Секретаријата за јавне службе и социјална питања
Успостављен Савет за култру (мониторинг и евалуација спровођења Плана развоја култре Града Панчева)	Број састанака Савета за културу; Врста предлога Савеза упућених ГУ	Одлука Градског већа о формирању Савета за културу; Записници са састанака Савета за културу.
Развијена културна инфраструктура	Број реализованих активности; Однос планирано / извршено	Извештаји установа културе; Извештаји ГУ
Развијени људски ресурси у култури	Број полазника едукативних програма; Број и врста новозапослених (стручних кадрова	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања; Извештаји установа културе; Евалуациони формулари (полазници на прогтрамима обуке у Панчеву)

Мере и активности које воде ка остваривању овог циља су:

Мера 1.1. Осавремењивање регулаторног оквира за развој културе

Спроведеност ове мере пратиће се кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Степен усклађености градских прописа са прописима АПВ и РС	Број градских аката усклађених са важећим покрајинским и републичким прописима	• Предлог Секретаријата за јавне службе и социјална питања; • Одлуке Скупштине Града Панчева / Сл. лист Града Панчева
Формиран Савет за културу	Број састанака и предлога упућених Градском већу	• Записници са седница Савета; • Извештаји Градског већа.

1.1.1. Ревизија градских прописа у области културе

Будући да је Скупштина града Панчева неке од прописа од значаја за развој културе усвојила пре измена и допуна покрајинских и републичких аката Секретаријат за јавне службе и социјална питања ће Градској управи предложити евентуалне измене и допуне градских прописа а како би они били усклађени са актуелном регулативом.

1.1.2. Формирање Савета за културу са задатком праћења имплементације Плана

Савет за културу ће пратити спровођење Плана развоја културе града Панчева, вршити мониторинг и евалуацију реализованих активности и усмеравати даљу реализацију стратешких циљева и мера. Градско веће ће извршити консултације са заинтересованим странама те формирати Савет. Савет ће даље остваривати сарадњу са свим заинтересованим странама а како би се прикупиле све релевантне чињенице за праћење и евалуацију спровођења Плана. Савет ће на основу записника са одржаних састанака спровести ex-post анализу Плана.

Мера 1.2. Унапређење културне инфраструктуре

Спроведеност ове мере ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Реконструисан Народни музеј Панчево	Врста реализованих радова и степен одступања између планираног и оствареног по фазама.	Извештаји Народног музеја Панчево
Реконструисан ДК „29. новембар“ Старчево	Врста реализованих радова и степен одступања између планираног и оствареног по фазама.	Извештаји ДК „29. новембар“ Старчево
Формиран тим за израду студија изводљивости коришћења простора МЗ Котеж 1 за потребе КЦП	да / не	Извештај Градске управе
Израђена пројектна документација за реновирање, санацију и ПП заштиту домова културе.	Број домова културе са израђеном пројектном документацијом	Извештаји домова културе
Обезбеђени нови објекти у културне сврхе	Број објеката у функцији културних делатности	Извештаји Градске управе
Израђен план обнављања техничке и компјутерска опрема установа културе	Број установа са унапређеном опремом	Извештаји установа културе
Извршена набавка културног аутобуса	да / не	Извештај Градске управе

1.2.1. Реконструкција зграде Народног музеја Панчево

Пројекат реконструкције зграде Народног музеја Панчево је капитални пројекат предвиђен Планом развоја Града Панчева 2022 – 2028. Реч је о свеобухватним радовима који ће Народном музеју Панчево, једној од најрепрезентативнијих установа културе смештене у згради која представља објекат непокретног културног наслеђа од великог значаја, омогућити безбедан амбијент за обављање музејске делатности у складу са најсавременијим музеолошким стандардима. Пројекат ће се реализовати у сарадњи Народног музеја Панчево и Градске управе, а о процесу ће извештавати Народни музеј Панчево.

1.2.2. Реновирање ДК „29. новембар“ Старчево (реконструкција кровне конструкције)

Реконструкција кровне конструкције ДК „29. новембар“ у Старчеву је део Одлуке о буџету Града Панчева за 2026. годину. Реализација овог пројекта ће омогућити безбедан простор за развој програмске делатности ове установе. Пројекат ће се реализовати у сарадњи ДК „29. новембар“ и Градске управе, а о процесу ће извештавати ДК „29. новембар“.

1.2.3. Студија изводљивости недостајућег простора за Културни центар Панчева (МЗ Котеж 1).

Како би Културни центар Панчева даље развијао своју програмску делатност и повећао број и разноврсност програма, идентификован је простор у МЗ Котеж 1 (једна од централних месних заједница у Панчеву) који би омогућавао премештање биоскопа КЦП. Неопходна је студија изводљивости за коришћење идентификованог простора имајући у виду техничке и људске ресурсе КЦП. Ова активност ће се реализовати у сарадњи КЦП и Градске управе, а о процесу ће извештавати Културни центар Панчево.

1.2.4. Израда пројектне документације за реновирање, санацију и ПП заштиту домова културе (Банатско Ново Село, Банатски Брестовац, Глогоњ, Долово, Иваново, Јабука, Качарево, Омољица)

Град Панчево је претходних година уложио средства за реновирање и адаптацију делова простора домова културе а реч је о углавном о канцеларијском простору и библиотека при домовима културе. Међутим, реновирања и санација сала за реализацију програма, те спровођења мера противпожарне заштите су изостала услед недостатка пројектне документације. Стога ће реализација ове активности омогућити дефинисање приоритета и планирање неопходних средстава у наредном периоду. Активност ће се реализовати у сарадњи домова културе и Градске управе, а о процесу ће извештавати домови културе.

1.2.5. Обезбеђивање нових простора за културне садржаје

Потреба за новим просторима за реализацију културних делатности проистиче из препознавања могућности усмерених како ка подстицању савременог стваралаштва (нарочито младих талената) тако и реализације низа програма удружења у култури намењених различитим друштвеним групама у Панчеву. Потенцијалне локације су идентификоване у анкетном истраживању, разговорима фокус група те на округлим столовима посвећених изради Стратегије урбаног развоја Града Панчева. Међу њима су: Вајфертова пивара, Црвени магацин, Црвени сигнал (код Дома омладине), Зграда притвора у Његошевој улици, Летња позорница, Биоскоп Војводина, Локал некадашње Туристичке организације, Дом војске, Пролази и дворишта у улици Радомира Путника, Пролаз код Старе поште, локали у власништву града, локал бившег Развој и инжењеринга поред Музеја, напуштени млин у Димитрија Туцовића, тераса риболовачког удружења (где је сниман Балкан експрес), зграда која се урушава поред Суда, Провијант магацин, Стара пилотска школа. Градска управа би формирала међуресорну радну групу чији би задатак био мапирање потенцијалних локација, разјашњења имовинско-правних односа и могућности за стављање мапираних објеката у функцију одрживог развоја града (креативне индустрије, старт-ап, итд). На основу извештаја ове радне групе Градска управа ће дефинисати план решавања имовинско-правних питања те спецификовања радова неопходних за стављање објеката у функцију обављања културних делатности.

1.2.6. Дефинисање приоритета и реализација плана обнављања техничке и компјутерске опреме установа културе

Потреба за унапређењем техничке и компјутерске опремљености превасходно је везана за развој програмских активности те успостављања дигиталних алата у презентацији како културног наслеђа тако и савременог стваралаштва. На основу података установа културе о опреми којом (не)располажу Градска управа ће дефинисати план са приоритетима у овом

погледу. Активност набавке нове или поправке постојеће опреме ће спроводити установе културе и о томе подносити одговарајуће извештаје.

1.2.7. Културни аутобус

Град Панчево тренутно располаже једним културним аутобусом старим око 30ак година. Његова функција је да нарочито удружењима али и установама културе, те другим актерима у друштвеном животу Панчева обезбеди превоз за реализацију програмских активности ван града. Активност подржава напоре да се култура Панчева презентује у земљи и региону, активност, а њена реализација је поверена Градској управи.

Мера 1.3. Јачање људских ресурса у установама културе

Спроведеност ове мере ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Унапређена знања и вештине запослених у областима менаџмента	Број (програма обуке и полазника)	Евалуациони формулари учесника; Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
Унапређена кадровска структура установа културе.	Број новозапослених (стручних) кадрова	Извештаји установа
Унапређена стручна знања запослених у установама културе	Број и врста програма стручног усавршавања запослених	Извештаји установа

1.3.1. Спровођење програма обуке у установама културе у области менаџмента и стратешког планирања на нивоу установа

Активност се односи на јачање капацитета установа и удружења у култури у погледу управљања ресурсима а како би унапредили знања и развили вештине од значаја за стратешко планирање рада својих установа односно удружења. На основу података установа и удружења о потребама на које програми обуке треба да одговоре, Градска управа ће израдити план те ангажовати одговарајуће стручњаке који ће програме спровести.

1.3.2. Дефинисање потреба за кадровима у установама културе.

Недостатак нарочито стручних кадрова је највећи проблем који су навели представници установа културе. Сходно томе, активност је усмерена ка дефинисању профила стручњака који установама недостају како би ефикасније и ефектније остваривали своје делатности. На основу изражених потреба Градска управа би унапредила Локални акциони план запошљавања тако да приоритет у новом запошљавању имају лица са адекватним образовањем за обављање стручних послова.

1.3.3. Израда и спровођење планова стручног усавршавање запослених у установама културе

Имајући у виду важност континуираног образовања, држања корака са најновијим (светским) трендовима у областима културних делатности, активност подразумева ангажовање установа на идентификацији домаћих и међународних програма који стручњацима из установа културе омогућавају стицање знања и развој вештина које могу применити у пракси у Панчеву.

Посебан циљ 2: Истражити, документовати, заштити, очувати и промовисати културно наслеђе

Иако је Панчево најпрепознатљивије по свом индустријском наслеђу, бројни су објекти од значаја за архитектуру, историју уметности и савремено стваралаштво, док се у заједничком животу Срба и мањинских народа развијала веома вибрантна жива култура кроз коју се са генерације на генерацију преносе разноврсни елементи нематеријалног културног наслеђа. Овај циљ је усмерен ка ревитализацији како материјалног тако и нематеријалног културног наслеђа.

Оствареност овог циља ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Евалуирано стање објеката непокретног култуног наслеђа	Број објеката непокретног културног наслеђа за које су изршене експертске процене	Извештаји Завода за заштиту споменика културе
Обележеност објеката културног наслеђа	Број обележених објеката културног наслеђа	Извештаји установа културе (Завод, Музеј, Историјски архив);
Евидентирано нематеријално културно наслеђе Панчева	Број евидентираних елемената нематеријалног културног наслеђа	Извештаји установа културе; Извештаји удружења у култури.

Циљ ће се остваривати спровођењем следећих мера и активности.

Мера 2.1. Заштита и ревитализација непокретног културног наслеђа

Ова мера почива на потреби да се утврди стање објеката непокретног културног наслеђа на територији Града Панчева. Њено остваривање ће се пратити следећим индикаторима:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Процењено стање објеката непокретног културног наслеђа	Број израђених експертских процена	Извештаји Завода за заштиту споменика културе

2.1.1. Планирана је активност експертског процењивања стања објеката а како би се утврдиле врсте радова неопходних за пуну ревитализацију објеката. Ове експертске процене ће

извршити Завод за заштиту споменика примарно фокусирајући се на објекте Вајфертове пиваре и Црвеног магацина, те даље настављајући са објектима наведеним као потенцијалне локације нових простора за културне делатности у складу са категоризацијама тих објеката према степену значаја објеката непокретног културног наслеђа у складу са „Законом о културном наслеђу“. Завод за заштиту споменика је и одговорна институција за извештавање о остварености овог циља и ове мере.

Мера 2.2. Промоција културног наслеђа

Спровођење ове мере ће се пратити кроз следеће индикаторе:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Обележени заштићени објекти нкн	Број обележених објеката нкн	Извештаји Градске управе
Обележени објекти везани за знамените личности	Број обележених објеката	Извештаји Градске управе
Обележене филмске локације	Број обележених филмских локација	Извештаји Градске управе

2.2.1. Обележавање заштићених објеката непокретног културног наслеђа.

Већина заштићених објеката непокретног културног наслеђа је обележена али су табле дотрајале или девастиране. Активност подразумева замену табли и постављање QR кодова путем којих се грађанима и посетиоцима приближавају културна и архитектонским својства објеката. Активност ће се реализовати у сарадњи Народног музеја, Историјског архива, Завода за заштиту споменика културе, Туристичке организације Панчево и Градске управе. Градска управа ће извештавати о реализацији активности.

2.2.2. Обележавање објеката везаних за знамените личности

Панчево је град у коме су рођене или у неким периодима својих живота живеле личности које су дале изузетан допринос српској, југословенској и регионалној култури, уметности, науци и привреди. Активност подразумева постављање табли и QR кодова на објектима у којима су знамените личности живеле или радиле, као и на њима посвећених споменицима. На тај начин ће се грађанима и посетиоцима приближавати животи и дела знаменитих личности. Активност ће се реализовати у сарадњи Народног музеја, Историјског архива, Завода за заштиту споменика културе, Градске библиотеке, Туристичке организације Панчево и Градске управе. Градска управа ће извештавати о реализацији активности.

2.2.3. Обележавање филмских локација

Панчево је град у коме су снимљена бројна остварења од значаја за српску, југословенску и светску кинематографију. Филмска прича Панчева је обележена на неколико табли али су оне девастиране. Активност подразумева замену табли и постављање QR кодова на објектима или у близини локација где су филмска остварења снимана те ће се тако грађанима и посетиоцима

приближавати филмска остварења. Активност ће се реализовати у сарадњи Народног музеја, Историјског архива, Завода за заштиту споменика културе, Градске библиотеке, Туристичке организације Панчево и Градске управе. Градска управа ће извештавати о реализацији активности.

Мера 2.3. Афирмација нематеријалног културног наслеђа

Оствареност мере ће се пратити кроз следећи индикатор:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Израђен градски регистар нематеријалног културног наслеђа	Број елемената нкн у градском регистру	Извештаји Народног музеја Панчево

2.3.1. Пописивање елемената живе културе на територији Панчева

Културна разноликост Панчева се изражава у бројним обичајима, песмама, играма, веровањима и традиционалним знањима и вештинама које се са генерације на генерацију преносе у заједницама које у Панчеву живе. Активност се огледа у пописивању елемената нематеријалног културног наслеђа заједница у складу са УНЕСКО „Конвенцијом о очувању нематеријалног културног наслеђа“. На основу ове активности ће извршити припрема предлога елемената за упис у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа. Активност ће се реализовати у сарадњи удружења грађана (КУД-ови, удружења жена, и др.), домова културе и Народног музеја Панчево који ће бити задужен за извештавање о реализацији активности.

Посебан циљ 3: Унапредити савремено стваралаштво

Панчево је град са веома препознатљивом и утицајном уметничком сценом како у земљи тако и у региону. Овај циљ је са једне стране усмерен ка јачању подршке самосталним уметницима и професионалцима у култури те подстицању креативног стваралаштва деце и младих, укључујући и децу и младе са инвалидитетом (као будућих уметничких снага Панчева), а са друге ка подстицању креативног стваралаштва одраслих и особа са инвалидитетом као потенцијалних актера у обогаћивању културне понуде Града. У остваривању овог циља ће се мобилисати снаге и релевантних установа и удружења у култури.

Оствареност овог циља ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Унапређени услови за рад панчевачких уметника.	Број	Извештаји Градске управе
Повећано учешће друштвених група у продукцији културних садржаја.	Број	Извештаји релевантних установа у култури

Унапређење савременог стваралаштва ће се спроводити имплементацијом следеће мере и активности у оквиру ње.

Мера 3.1. Подстицање савременог стваралаштва

Остварености ове мере ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Обезбеђени услови за рад панчевачких уметника.	Број	Извештаји Градске управе
Повећано учешће деце и младих у продукцији уметничких остварења	Број	Извештаји Градске управе и установа културе
Повећано учешће одраслих у продукцији уметничких остварења	Број	Извештаји Градске управе и установа културе
Повећано учешће особа са инвалидитетом у продукцији уметничких остварења	Број	Извештаји Градске управе и установа културе

3.1.1. Задовољавање услова за рад панчевачких уметника.

Доношењем „Одлуке о уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и здравствено осигурање лицима која су стекла статус лица која самостално обављају уметничку делатност у области културе“ (Сл. Лист Града Панчева бр. 39 / 2023) успостављен је механизам финансијске подршке самосталним уметницима у култури те на годишњем нивоу расписује позиве за регистрацију самосталних уметника а како би остваривали своја права. Такође, Град Панчево је донео „Одлуку о давању атељеа у закуп“ (Сл. лист Града Панчева 7/18) те тако обезбедио простор за рад панчевачким ликовним стваралоцима. Међутим, за разлику од Одлуке која се односи на доприносе самосталним уметницима, јавни позиви за давање атељеа у закуп нису организовани. Активност је усмерена ка унапређењу примене ових градских аката имајући на уму начело демократије наглашено у „Закону о култури“. Притом, будући да су у процесу прикупљања података за израду Плана исказане потребе за простором како ликовних тако и стваралаца из других уметничких области, активност обухвата израду листе уметника и уметничких удружења који имају ову врсту потребе, те списка расположивих простора. Активност ће спровести Градска управа.

3.1.2. Подстицање креативног стваралаштва деце и младих

Активност је усмерена ка унапређењу знања и вештина долазећих генерација а како би се и у будућности неговала и развијала аутентичност и разноликост уметничких израза по којој је Панчево деценијама препознатљиво. Обухвата реализацију радионица из области савременог стваралаштва у сарадњи установа и удружења у култури. Установе културе (Дом

омладине, Градска библиотека и домови културе у насељеним местима) ће реализовати ову активност и о томе извештавати Савет за културу.

3.1.3. Подстицање креативног стваралаштва одраслих

Активност је усмерена ка унапређењу знања и вештина одраслих грађана/ки Панчева а како би на квалитетан начин доприносили разноликости културне понуде Панчева. Обухвата реализацију радионица из области савременог стваралаштва у сарадњи установа и удружења у култури. Установе културе (Градска библиотека, Народни музеј, Културни центар Панчева и домови културе у насељеним местима) ће реализовати ову активност и о томе извештавати Савет за културу.

3.1.4. Подстицање креативног стваралаштва особа са инвалидитетом

Активност је усмерена ка унапређењу знања и вештина особа са инвалидитетом које живе у Панчеву а како би на квалитетан начин доприносили разноликости културне понуде Панчева. Обухвата реализацију радионица из области савременог стваралаштва у сарадњи установа и удружења у култури, као и удружења која окупљају особе са инвалидитетом. Установе културе (Дом омладине, Градска библиотека, Народни музеј, Културни центар Панчева и домови културе у насељеним местима) ће реализовати ову активност и о томе извештавати Савет за културу.

Посебан циљ 4: Унапредити сарадњу за развој културе

Унапређивање сарадње за развој културе је као циљ дефинисан имајући у виду спорадичност комуникације актера у култури (како институционалних тако и ванинституционалних) која се рефлектује у неадекватној координацији активности (преклапања програма), што се одражава, на пример, на расипање публике. Притом, за дефинисање овог циља важно је препознавање потреба за већим учешћем чланова заједница у креирању програма а како би се градила и нова публика. Такође, формулисању овог циља је допринело препознавање важности међуресорне сарадње, нарочито културе, образовања и туризма, а како би се, кроз заједничке програме, вредности и културног наслеђа и савременог стваралаштва Панчева приближавали и Панчевцима и посетиоцима Панчева.

Оствареност овог циља ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Успостављен механизам континуиране сарадње актера у култури.	да / не	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
Развијена технолошка подршка за координацију активности актера у култури	да / не	Извештај Градске управе
Успостављена партнерства културе и образовања	број (закључених споразума о сарадњи)	Извештаји установа културе и образовања
Унапређена културно – туристичка понуда Панчева	број (културно – туристичких производа)	Извештаји установа културе и ТОП
Панчево је партнер у међународним програмима	да / не	Извештаји Градске управе

Унапређење сарадње за развој културе ће се остваривати имплементацијом следећих мера и активности.

Мера 4.1. Развој сарадње актера у култури

Мера подразумева оснаживање интерсекторске сарадње актера у култури, те јачања учешћа грађана у развоју програмских активности установа културе. Њена оствареност ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Успостављена пракса редовних састанака представника установа и удружења у култури	број	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
Израђена апликација „Календар културе“	да / не	Извештај Градске управе
Успостављен систем размене стручњака из установа и удружења у култури	број	Извештаји о раду установа и удружења
Организовани културни форуми у установама културе	да / не	Извештаји о раду установа културе

4.1.1. Унапредити систем координације активности установа културе и размене искустава из праксе.

Активност је усмерена ка унапређењу комуникације установа културе, Туристичке организације Панчево и удружења у култури како би се боље координисале активности установа те идентификовале заједничке потребе у погледу ефикаснијег и ефектнијег јачања њихових ресурса. Спровођење активности подразумева кварталне састанке представника свих

установа и представника удружења у култури а у организацији већника за културу и техничко-административну подршку Секретаријата за јавне службе и социјална питања.

4.1.2. Израдити онлајн апликацију „Календар културе“.

Активност је усмерена ка унапређењу система редовног информисања о програмима које организују установе и удружења у култури. Установе и удружења у култури би имали обавезу да на тромесечном нивоу у апликацију уносе информације о програмима које припремају. Израду апликације ће организовати Градска управа.

4.1.3. Укључивање стручњака из удружења у развој програмских активности установа и обрнуто

Активност је базирана на комплементарности снага и проблема установа, односно удружења у култури. Наиме, установе културе као своје снаге наводили просторни амбијент и сарадњу са другим установама а као проблем стручне кадрове, док су удружења као своје снаге наводили стручне кадрове и развијеност сарадње са домаћим и међународним истакнутим уметницима и професионалцима у култури. Стога спровођење ове активности имплицира оснаживање синергије актера у култури.

4.1.4. Организација Културних форума у установама културе

Полазећи од примера добре праксе ДК „29. новембар“ у Старчеву који је у сарадњи са удружењима којима уступају простор успоставио неформалан Савет младих те тако дошао до увида који омогућавају развој програмске делатности и развој публике, ова активност је усмерена ка подстицању отворености установа културе за сугестије својих суграђана свих генерација како у погледу просторно-техничког осавремењивања тако и у погледу развоја програмских активности које омогућавају развој публике. Културни форуми би били неформална саветодавна тела сачињена од чланова заједнице који би се окупљали периодично током календарске године (у зависности од динамике активности установа културе).

Мера 4.2. Оснаживање међуресорне сарадње

Мера подразумева реализацију активности усмерених ка развоју сарадње актера из ресора културе са актерима из (за развој културе кључних) ресора образовања и туризма. Спровођење ове мере ће се пратити кроз испуњеност следећих индикатора:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Закључени споразуми о сарадњи установа културе и васпитно – образовних установа.	Број (закључених споразума о сарадњи и заједнички реализованих активности)	Извештаји установа културе и установа образовања и Савета за културу
Унапређена културно – туристичка понуда.	Број (културно-туристичких садржаја и посетилаца)	Извештаји о раду установа културе и ТОП

4.2.1. Закључивање споразума о сарадњи установа културе и васпитно-образовних установа у Панчеву.

Имајући у виду важност културе за развој личности, когнитивних и социјалних вештина, те могућности које установе културе пружају у погледу овлађивања знањима садржаних у наставним програмима, активност за циљ има формализацију односа установа тако да се обухвате и наставне и ваннаставне активности, као и сарадња у погледу афирмације младих талената – ученика/ца основних и средњих школа. Активност ће спроводити установе културе и образовања о чему ће обавештавати Градско веће и Секретаријат за јавне службе и социјална питања, те Савет за културу.

4.2.2. Развој сарадње установа културе и Туристичке организације Панчева на креирању културно-туристичке понуде.

Туристичка организација Панчева је протеклих година припремила и (у штампаној форми) учинила доступним брошуре које промовишу културу Панчева. Такође, ТОП је организатор или учесник у реализацији више панчевачких културних манифестација (нпр. „Вајфертови дани“, „Дани вина“, „Сланинијада“ у Качареву, итд.). Са друге стране установе културе често саме или у сарадњи са месним заједницама и другим актерима креирају програме атрактивне и за посетиоце Панчева задржавајући се на обавештавању ТОП о планираним програмима. Активност је усмерена ка развоју сарадње установа културе и ТОП на креирању производа – тура и садржаја кроз које се материјално културно наслеђе и жива култура приближавају посетиоцима Панчева. Активност ће спроводити релевантне установе културе и Туристичка организација Панчева о чему ће обавештавати Градско веће и Секретаријат за јавне службе и социјална питања, те Савет за културу.

Мера 4.3. Развој међународне сарадње

Мера је усмерена ка повећању учешћа установа и удружења у култури у програмима и пројектима које иницирају и/или реализују установе и удружења у региону и Европи. Њено спровођење ће се мерити кроз следеће индикаторе:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Град Панчево је укључен у међународне програме	Број	Извештаји Градске управе
Установе и/или удружења из Панчева учествују у реализацији међународних пројеката.	Број	Извештаји установа и удружења у култури

4.3.1. Укључити Град Панчево у међународне програме.

Активност је усмерена ка повећању присуства Града Панчева (и његових установа и удружења) у међународним програмима као што су УНЕСКО мрежа креативних градова[27], Културне руте Савета Европе[28], итд. Градска управа би у сарадњи са релевантним установама и удружењима дефинисала начине на које би се Панчево позиционирало као партнер који доприноси остваривању циљева међународних програма.

4.3.2. Укључивање установа и/или удружења у међународним пројектима.

Активност је усмерена ка охрабривању установа и удружења у култури Панчева да се укључе у реализацију међународних пројеката. Саме установе и удружења прате информације о међународним позивима за сарадњу, док Градска управа пружа техничко-административну подршку.

Посебни циљ 5: Унапредити промоцију културе

Унапређивање промоције културе Панчева је циљ усмерен ка афирмацији културних ресурса Града како међу самим грађанима/кама тако и у земљи и иностранству. Он представља надоградњу остваривања претходно наведених циљева. Његово остваривање ће се пратити кроз следеће индикаторе:

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Унапређена информисаност грађана Панчева о културним ресурсима и садржајима.	Број (корисника апликације „Панчево на длану“)	Извештаји Градске управе / Секретаријата за јавне службе и социјална питања
Култура Панчева је адекватно представљена на националном нивоу.	Број	Извештаји Градске управе
Култура Панчева је адекватно представљена на међународним догађајима.	Број (међународних догађаја на којима је представљена и култура Панчева)	Извештаји Градске управе

Мере и активности усмерене ка остваривању овог циља су приказане у наставку.

Мера 5.1. Промоција културних ресурса у Граду на локалном нивоу

Ова мера је усмерена ка афирмацији културних ресурса и активности установа и удружења у култури. Њено спровођење ће се пратити кроз следеће индикаторе:

[27] Видети: UNESCO Creative Cities Network https://www.unesco.org/en/creative-cities
[28] Видети: https://www.coe.int/en/web/cultural-routes

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Израђена мобилна апликација „Панчево на длану“	да / не	Извештаји Градске управе и Савета за културу
Сајам културе – редовна манифестација Града	да / не	Извештаји Градске управе и организационог одбора
Израђена монографија о Панчеву	да / не	Извештаји Градске управе и уређивачког одбора

5.1.1. Израда мобилне апликације „Панчево на длану“

Активност полази од потребе за дигиталним обједињавањем информација о културном наслеђу, уметничком стваралаштву, догађајима и манифестацијама који би грађанима/кама Панчева али и посетиоцима на савремен начин омогућило да сазнају све о прошлости и садашњости Панчева, укључујући и календар дешавања на територији Града. У реализацији активности биће укључени сви актери друштвеног живота у Панчеву – Градска управа, установе и удружења у култури, установе образовања, Туристичка организација Панчева, Канцеларија за младе, омладинске и еколошке организације. У сарадњи са Градском управом координацију активности ће вршити Савет за културу.

5.1.2. Сајам културе

Иако је култура (и у ужем и у ширем значењу појма) део свакодневице, шта је све у позадини културних садржаја често није довољно јасно. Сајам културе је замишљен као манифестација која ће грађанима/кама Панчева свих генерација приближити културне делатности а кроз представљања установа и удружења у култури на јавном простору. Градска управа ће формирати организациони одбор а у реализацији активности ће учествовати све установе као и удружења у култури.

5.1.3. Израда монографије „Панчево“

У 2028. години се навршава 875 година од настанка Панчева. У функцији јубилеја, монографија „Панчево“ је замишљена као капитално издање у коме ће се јавности представити развој културе на територији Града од оснивања до данас. Градска управа ће формирати редакцијски одбор а у реализацији ће учествовати све установе културе и друге заинтересоване стране.

Мера 5.2. Организација и координација представљања културних ресурса на националном нивоу.

Индикатор	Јединица мере	Извор верификације
Културни ресурси Панчева су представљени на националном порталу е-култура	Број (прилога за презентацију Панчева на порталу е-култура)	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања

1.1.1. Израда презентације културних ресурса Панчева на порталу е-култура

У циљу развоја дигиталних алата за представљање ресурса Републике Србије установе културе су позване да осмисле и доставе презентације свог рада. Активност је усмерена ка обезбеђивању кохерентног представљања културних ресурса Панчева. Секретаријат за јавне службе и социјална питања ће организовати и координисати процес израде презентације културних ресурса Града Панчева а у процесу ће учествовати установе и удружења.

Мера 5.3. Представљање културних ресурса Панчена на међународном нивоу

Оствареност ове мере ће се пратити кроз испуњеност следећег индикатора:

Индикатор	**Јединица мере**	**Извор верификације**
Град Панчево презентује своју културу на међународним догађајима	Број	Извештаји Градске управа

5.3.1. Представљање културе Панчева на међународним догађајима

Полазећи од разумевања културе као фактора одрживог развоја Града Панчева и општег унапређења квалитета живота у Граду, активност подразумева осмишљавање начина да се култура Панчева афирмише на разноврсним међународним догађајима (укључујући културне, привредне, туристичке и друге врсте сајмова и сл). Носилац активности је Градска управа а подршку у припреми материјала пружају установе културе и друге заинтересоване стране.

1. Акциони план

План развоја културе Града Панчева
Акциони план 2026 – 2030.

Посебан циљ	Активност	Одговорно тело	Временски оквир	Извор финансирања	Индикатор	Извор верификације
Ојачати капацитете за развој културе	Ревизија градских прописа у области културе	Градска управа – Секретаријат за јавне службе и социјална питања	2026.	Буџет града Панчева	• Степен усклађености градских прописа са прописима АПВ и РС; • Број и врста предложених измена и допуна градских прописа.	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
	Формирање Савета за културу са задатком праћења имплементације Плана	Градско веће	2026.	Буџет града Панчева	• Донета одлука о формирању Савета; • Број одржаних састанака Савета на годишњем нивоу (2027 – 2030); • Број и врста препорука Савета за унапређење имплементације Плана.	Извештај Градског већа
	Реконструкција зграде Народног музеја Панчево	Народни музеј Панчево	2026 – 2030.	Буџет РС	Врсте изведених радова на годишњем нивоу.	Извештаји НМ Панчево
	Реконструкција крова у ДК „29. новембар“ Старчево	ДК „29. новембар“ Старчево	2027.	Буџет града Панчева	Врсте изведених радова на годишњем нивоу.	Извештаји ДК „29. новембар“

	Формирање тим за израду студија изводљивости коришћења простора МЗ Котеж 1 за потребе КЦП	Културни центар Панчева и Градска управа	2026.	Буџет града Панчева	Формирање тима проценитеља за студију изводљивости	Извештаји КЦП
	Израда пројектне документације за реновирање, санацију и ПП заштиту домова културе (Банатско Ново Село, Банатски Брестовац, Глогоњ, Долово, Иваново, Јабука, Качарево, Омољица)	Домови културе	2027 - 2030.	Буџет града Панчева	• Број домова културе са израђеном пројектном документацијом за реновиранје и санацију објеката • Број установа културе са планом противпожарне заштите	Извештаји домова културе
	Обезбеђивање нових простора за културне садржаје	Градска управа	2026 - 2030.	Буџет Града Панчева	• Формиран међуресорни тим за мапирање могућности пренамене објеката на територији Града у културне сврхе; • Извршена приоритетизација с обзиром на имовинско-правне односе и потребна улагања.	Извештаји Градске управе

	Дефинисање приоритета и реализација плана обнављања техничке и компјутерске опреме установа културе	Установе културе; Градска управа	2027-2030.	Буџет Града Панчева	Број устнова које су у периоду 2028-2030. у потпуности обновиле техничку и компјутерску опрему.	▪ Извештаји установа културе (поднети захтеви); ▪ Извештаји Градске управе (дефинисани приоритети)
	Набавка Културног аутобуса (у функцији реализације културних активности на и ван територије Града)	Градска управа	2028.	Буџет града Панчева и други извори;	Набављен аутобус	Извештај Градске управе
	Спровођење програма обуке у установама културе у области менаџмента и планирања (управљање финансијским и људским ресурсима, унапређење међународне сарадње)	Установе културе и Градска управа	2027.	Буџет Града Панчева	• Врсте програма обуке; • Број полазника; • Степен задовољства / корисност реализованих програма.	▪ Извештаји установа; ▪ Извештаји Градске управе
	Дефинисање потреба за кадровима у установама културе.	Установе културе и Градска управа	2026- 2030.	Буџет Града Панчева	• Врста (стручних) послова за попуну услед одлива запослених;	Извештаји установа културе

					• Број новозапослених стручних кадрова	
	Израда и спровођење планова стручног усавршавање запослених у установама културе (на на годишњем нивоу).	Установе културе	2026 -2030.	Буџет града и други извори	• Врста програма стручног усавршавања за запослене у установама културе; • Број запослених који су учествовали у програмима стручног усавршавања.	Извештаји установа културе
Истражити, документовати, заштити, очувати и промовисати културно наслеђе	Експертска процена стања објеката (Вајфертова пивара, Црвени магацин)	Завод за заштиту споменика културе	2026-2028.	Буџет града Панчева и други извори;	• Израђен план заштите и ревитализације Вајфертове пиваре; • Израђен план заштите и ревитализације Црвеног магацина.	Извештаји Завода за заштиту споменика културе
	Обележавање заштићених објеката непокретног културног наслеђа (замена табли, постављање QR кодова и сл. у вези са архитектонским својствима објеката)	Установе заштите (Архив, Завод, Музеј) и ТОП	2027.	Буџет града Панчева и други извори;	Број обележених заштићених објеката непокретног културног наслеђа	Извештаји установа

	Обележавање објеката везаних за знамените личности (постављање QR кодова и сл. на зградама где су живеле и/или радиле знамените личности панчевачке, српске, југословенске и регионалне прошлости).	Архив, Музеј, Дом омладине, ТОП	2027.	Буџет града Панчева и други извори;	Број обележених објеката везаних за знамените личности	Извештаји установа
	Обележавање филмских локација (где су снимани филмови од изузетног значаја за домаћу и међународну кинематографију)	Градска управа, установе културе и ТОП	2027.	Буџет града Панчева и други извори;	Број обележених локација од значаја за домаћу и међународну кинематографију	Извештаји Градске управе

	Пописивање елемената живе културе на територији Панчева	Музеј и удружења	2026 - 2030.	Градска управа	• Број пописаних елемената живе културе на територији Панчева. • Број предлога елемената живе културе на територији Панчева предложених за упис у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа Републике Србије.	Извештаји Народног музеја Панчево
Унапредити савремено стваралаштво	Задовољавање услова за рад панчевачких уметника.	Градска управа и установе културе	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	• Број (расположивост) атеља / студија за савремену уметничку продукцију; • Број уметника који су се пријавили за подршку / Број уметника којима је шодршка пружена према годинама; • Број произведених уметничких дела презентованих јавности (број слика / цртежа / скулптура/графика презентованих на групним изложбама у	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања и установа културе

					граду, земљи и иностранству; самосталне изложбе; музичке нумере и албуми, и сл).	
	Подстицање креативног стваралаштва деце и младих (радионице из области савремене уметности)	Дом омладине, домови културе, удружења;	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	• Број и врсте радионица (према уметничким областима): • Број полазника радионица; • Утисци публике (евалуациони листови за публику на презентацијама рада радионица).	Извештаји установа културе
	Подстицање креативног стваралаштва одраслих (радионице из области савремене уметности)	Домови културе, Културни центар Панчева, удружења;	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	•Број и врсте радионица (према уметничким областима): •Број полазника радионица; •Утисци публике (евалуациони листови за публику на презентацијама рада радионица).	Извештаји установа културе
	Подстицање креативног стваралаштва особа са инвалидитетом (радионице из области савремене уметности)	Домови културе; удружења; Културни центар Панчева	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	• Број и врсте радионица (према уметничким областима); • Број полазника; • Утисци публике (евалуациони листови за публику на презентацијама рада радионица).	Извештаји установа културе

Унапредити сарадњу за развој културе	Унапредити систем координације активности установа културе и размене искустава из праксе.	Установе културе, ТОП Градска управа	2027-2030.	Буџет града Панчева	• Број координативних састанака; • Број заједничких и/или размењених програма; • Процена броја публике.	Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
	Израдити онлајн апликацију „Календар културе“	Установе и удружења у култури; Градска управа	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	Број објава	Извештаји Савета за културу
	Укључивање стручњака из удружења у развој програмских активности установа и обрнуто	Установе и удружења у култури; Градска управа	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	Број заједнички реализованих програма	▪ Извештаји установа; ▪ Извештаји удружења. ▪ Извештаји Савета за културу.
	Организација Културних форума у установама културе	Установе културе и Канцеларија за младе	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори;	Број установа који организују консултативне културне форуме	▪ Извештаји установа; ▪ Извештаји канцеларије за младе
	Закључивање споразума о сарадњи установа културе и васпитно-образовних установа у Панчеву.	Установе културе и установе образовања	2027-2030.	Буџет града Панчева	Број закључених споразума о сарадњи и заједнички реализованих активности	▪ Извештаји установа културе; ▪ Извештаји образовних установа; ▪ Извештаји Савета за културу.
	Развој сарадње установа културе и Туристичке	Установе културе и ТОП	2027-2030.	Буџет Града Панчева	• Број културно-туристичких садржаја;	▪ Извештаји установа културе; ▪ Извештаји ТОП

	организације Панчева на креирању културно-туристичке понуде.				• Број посетилаца	
	Укључити Град Панчево у међународне програме (УНЕСКО мрежа креативних градова; Културне руте Савета Европе, итд)	Градска управа и установе културе	2027-2030.	Буџет Града Панчева и други извори	Број међународних програма у које је Панчево укључено	Извештаји Градске управе
	Укључивање установа и/или удружења у међународним пројектима.	Градска управа, установе и удружења у култури	2027-2030.	Буџет Града Панчева и други извори	Број међународних пројеката на којима учествују установе и удружења културе из Панчева.	Извештаји установа и удружења у култури
Унапредити промоцију културе	Израда мобилне апликације „Панчево на длану“	Градска управа, установе и удружења у култури и други актери друштвеног живота у Панчеву	2028-2029.	Буџет Града Панчева и други извори	• Број регистрованих корисника; • Број и врста упита путем апликације.	Извештаји Градске управе и Савета за културу
	Сајам културе	Установе културе, Градска управа, удружења у	2028.	Градска управа	• Број установа и удружења са штандовима; • Утисци публике (евалуациони листови	Извештаји Градске управе и организационог одбора

		културни, школе и други актери.			за публику на презентацијама рада радионица).	
	Израда монографије о Панчеву за 875 година од оснивања Града	Градска управа, установе и удружења у култури, школе, ТОП и други актери.	2028.	Градска управа	Објављена монографија у штампаној и дигиталној форми	▪ Извештаји Градске управе и уређивачког одбора
	Израда презентације културних ресурса Панчева на порталу е-култура	Установе и Градска управа	2026-2027.	Буџет града Панчева	Врста и број културних садржаја Панчева презентованих на националном порталу е-култура.	▪ Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања
	Представљање културе Панчева на међународним догађајима	Градска управа, установе и удружења у култури	2027-2030.	Буџет града Панчева и други извори	Врста и број културних садржаја Панчева презентованих на међународним догађајима	▪ Извештаји Секретаријата за јавне службе и социјална питања

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ГРАД ПАНЧЕВО
СКУПШТИНА ГРАДА
БРОЈ: 004395367 2026 08725 001 000 060 107
Панчево, 09.10.2026. године

На основу члана 39. Статута града Панчева ("Службени лист града Панчева" број 25/15-пречишћени текст, 12/16, 8/19, 16/19, 2/21 и 22/25) и члана 98. Пословника Скупштине града Панчева («Службени лист града Панчева» број 1/15-пречишћен текст и 31/21), Скупштина града Панчева, на седници одржаној 09. октобра 2026. године, након разматрања Предлога Плана развоја културе града Панчева 2025-2030. са Акционим планом 2026-2030, донела је следећи

З А К Љ У Ч А К

Скупштина града Панчева доноси План развоја културе града Панчева 2025-2030. са Акционим планом 2026-2030.

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Тигран Киш